

IZ PROVINCIJALATA

Saziv provincijskog kapitula 2007.....	74
Molitva za uspjeh Kapitula.....	77

IZ TAJNIŠTVA

Zapisnik definitornog sastanka	78
Zapisnik definitornog sastanka	79
Primljeni u službu čitača i akolita.....	81
Svećeničko ređenje i mlade mise.....	81
Fra Jure Brkan redovni sveučilišni profesor	81
Gospodine što hoćeš da učinimo, kao Manja braća, danas?.....	82
Uredovno vrijeme Provincijalata u srpnju i kolovozu:	85
Natječaj za FRAMAFEST 2007.....	85

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Asiz: Hodočašće franjevačkih novaka, 21.-27. travnja 2007.....	86
Izvišće o permanentnom obrazovanju	88
Hodočašće fratara Provincije Presvetoga Otkupitelja-Split	90
Danilo: Križni put i klanjanje za duhovna zvanja i duhovnu obnovu	97
Sv. Jure na Unešiću.....	98
Dodjela nagrada Šibensko-kninske županije	98
Sindelfingen: Krštenje sedmog djeteta	100
Sindelfingen: Majčin dan.....	100
Domjanićeva <i>Fala</i> ispratila Barbaru Weidinger u mirovinu	102
Hodočašće u marijansko svetište Marienthal	103
Jedna vjera i jedan kruh s neba.....	103

USUSRET 800. OBLJETNICI REDA

Temeljne vrednote franjevačkog identiteta.....	105
--	-----

BIBLIOGRAFIJA

Fra Bonaventura Radonić, filozof i mučenik.....	115
---	-----

Saziv provincijskog kapitula 2007.

Prot. br. 01-471/07.

Draga braćo!

Kapituli su u franjevačkoj tradiciji, osim bratskog druženja i zajedništva, uvijek bili milosni trenuci za sagledavanje trenutnog stanja. Uz to, oni su i prigoda za riječ o popravku i porastu franjevačkog bratstva koja daje mogućnost i priliku za nove odluke, izazove i pothvate.

Opisujući zadaću Provincijskog kapitula, Generalne konstitucije (čl. 215 § 1-2) vrlo su jasne i vele da je zadaća Kapitula: ispitati trenutno stanje i djelatnost braće u Provinciji, tražiti i predlagati prikladna sredstva za provincijski porast i popravak, raspravljati o novim pothvatima i poslovima veće važnosti i zajedničkim dogovorom donositi odluke te donositi partikularne provincijske statute.

Imajući u vidu te propise, provincijski je Definitorij na svom sastanku, održanom 22.-23. studenoga 2006. godine u Splitu, odredio datum slavljenja Provincijskoga kapitula na kojem će glavna i jedina točka Dnevnog reda biti izmjene i dopune (postojećih) Statuta. Na taj način ispunjamo obvezu koju je pred nas stavio Provincijski kapitul, održan u svibnju 2006. godine, kad je, među ostalim zaključcima, odredio da se 2007.godine održi radni Kapitul, koji će razmotriti izmjene i dopune Statuta i Pravilnika« (zaključak br. 3).

U skladu s tom kapitulskom odlukom, kao predsjednik Provincijskog kapitula kojeg ćemo održati u rujnu ove godine, izvršio sam sve potrebne predradnje za njegovo održavanje: osnovana je Komisija koja je napravila Nacrt Statuta koji je potom razaslan svoj braći na uvid tako da je svaki brat bio u mogućnosti da na samostanskim i okružnim kapitulima iznese svoje primjedbe i prijedloge na spomenuti Nacrt.

Sve primjedbe i prijedloge koji su pristigli, provincijski je Definitorij razmotrio na sastanku u Münchenu te ih proslijedio Komisiji na uvid i dopunu. Nakon što te primjedbe i prijedlozi budu razmotreni i obrađeni na Komisiji, Nacrt će ponovno biti vraćen Definitoriju koji će ga potom predložiti Provincijskom kapitolu na usvajanje.

Sukladno našim provincijskim Statutima o provincijskom kapitolu i kapitulskom kongresu (čl. 6 §1-4), komisijski smo prebrojili pristigle glasovnice 14. lipnja t. g., ustanovili imena izabranih zastupnika svih skupina i o tome, sukladno provincijskim Statutima, sastavili dokument u kojem smo označili koliko je pojedini zastupnik dobio glasova.

Stoga, nakon svih učinjenih i propisanih predradnji, na Provincijski kapitul pozivam:

Zakonito izabrane zastupnike po skupinama:

1. Babić, fra Ante
2. Čavka, fra Ante
3. Udovičić, fra Jakov
4. Bošnjak, fra Dinko
5. Prcela, fra Jakov
6. Vučković, fra Ante
7. Labrović, fra Tino
8. Jukić, fra Ivan
9. Čovo, fra Damjan
10. Jukić, fra Nedjeljko (st.)
11. Milanović Trapo, fra Filip
12. Botica, fra Duško
13. Lucić, fra Vice
14. Čupić, fra Ivan
15. Cvitković, fra Josip
16. Mikelić, fra Krešimir
17. Šimić, fra Josip
18. Bilić, fra Bone
19. Vlašić, fra Krsto
20. Milanović Litre, fra Frano
21. Župić, fra Jozo
22. Erceg, fra Ivica
23. Brnas, fra Branko
24. Ančić, fra Miroslav
25. Boban, fra Dujo

Aktualne gvardijane:

1. Bilokapić, fra Ante - Split
2. Kutleša, fra Zoran - Imotski
3. Kovačević, fra Mladen - Karin

4. Klarić, fra Petar - Knin
5. Odrljin, fra Miljenko - Makarska
6. Buljan, fra Vuk - München
7. Budić, fra Filip - Omiš
8. Vuleta, fra Bože - Sinj
9. Dotur, fra Ivan - Sumartin
10. Topić, fra Mate - Šibenik
11. Maretić, fra Žarko - Visovac
12. Doljanin, fra Frano - Zagreb
13. Omazić, fra Ivica - Zaoštrog
14. Glibotić, fra Danko - Živogošće

Članove po pravu:

1. Tolić, fra Željko - provincijal
2. Milanović Trapo, fra Petar - provincijski vikar
3. Akrap, fra Ante - definator
4. Begonja, fra Jakov - definator
5. Čirko, fra Stipe - definator
6. Dukić, fra Tomislav - definator
7. Gudelj, fra Vinko - definator
8. Klarić, fra Josip - definator
9. Udovičić, fra Ante - tajnik Provincije

Mjesto održavanja kapitula: samostan Gospe od Zdravlja u Splitu (Trg Gaje Bulata 3).

Vrijeme kapitula: početak 25. rujna t. g. (utorak) u 9 sati; završetak 26. rujna t. g. (srijeda).

Dnevni red kapitula Provincijski definatorij će predložiti na pripravnoj sjednici za kapitul.

Da bi se kapitul dobro organizirao, Definatorij će se sastati 3. rujna t. g. (ponedjeljak) u 9 sati u prostorijama provincijalata. Bit će to pripravna sjednica na kojoj će se odrediti kapitulske službe i utvrditi druge stvari potrebne za normalno odvijanje kapitula.

Ostali sudionici provincijskog kapitula neka dođu u samostan Gospe od Zdravlja u utorak, 25. rujna t. g. Kapitul će početi zazivom Duha Svetoga i koncelebriranom sv. Misom u 9 sati. Sve kapitularce molim da dođu na vrijeme, sa sobom ponesu albu, pasac, odgovarajuću štolu i Časoslov.

Nikome nije dopušteno otići s kapitula prije naznačenog vremena bez izričitog dopuštenja o. Provincijala.

Za uspjeh kapitula neka se 25. rujna t. g. u svim našim samostanima slavi sv. misa *De Spiritu Sancto*, a u ostale dane održavanja kapitula neka se u molbenicama za *Jutarnju* i *Večernju* uvrsti i molba za uspjeh kapitula.

Neka se ovo sazivno pismo pročita pred okupljenom braćom u svim našim samostanima.

Sudionicima kapitula ovo pismo vrijedi kao poziv na kapitul.

Molitva za uspjeh Kapitula

Za uspjeh Kapitula neka se 25. rujna 2007. godine u svakom samostanu slavi misa *De Spiritu Sancto*. U ostale dane za vrijeme Kapitula neka se u prošnje uvrste zazivi:

- **u Jutarnjoj:**

Svemogući, vječni, pravedni i milosrdni Bože, izlij dar svoga Duha na naš Kapitul: podaj da mi slabi radi Tebe vršimo ono što znamo da Ti hoćeš, i da uvijek hoćemo što se Tebi sviđa, da ne odstupimo od Tvojih zapovijedi, lutajući izvan poslušnosti, nego da ustrajemo u njima, kako smo obećali prema evanđelju i prema našem Pravilu.

- **u Večernjoj:**

Gospodine, koji si pozvao slugu svoga Franju i učinio ga glasnikom Velikoga kralja, prosvijetli tamu našega srca, podaj nam ispravnu vjeru, pouzdano ufanje i savršenu ljubav, smisao i spoznaju da vršimo Tvoju volju, da ne govorimo i ne učinimo zlo bratu, nego, po duhovnoj ljubavi rado služimo i pokoravamo se jedni drugima na slavu Tvoju i na duhovnu izgradnju našega provincijskog Bratstva.

Zapisnik definatorijalnog sastanka

23. travnja 2007.

Sastanak Provincijskog definatorija održan je u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu 23.

travnja 2007. godine.

Dnevni red:

1. Primjedbe na zapisnik
2. Provincijalov izvještaj
3. Pristigli dopisi
4. Razno

Ad.1

Zapisnik je prihvaćen.

Ad.2

O. Provincijal je podnio izvještaj za razdoblje od prošlog sastanka definatorija u kojem se zaustavio na sljedećim segmentima života u Provinciji:

a) Duhovno stanje

Život u Provinciji teče svojim ustaljenim tokom.

Izvijestio je članove definatorija o hodočašću "Stopama sv. Franje", na koje su, u pripravi za 800. obljetnicu osnutka Reda, od 16. do 20. travnja t. g. hodočastila braća koja žive i djeluju u Njemačkoj. Tijekom toga hodočašća braća su posjetila Asiz, La Vernu, Grecio, Fonte Colombo i druga mjesta vezana za naše franjevačke izvore. S braćom je bio i o. Provincijal.

Također je izvijestio o ovogodišnjem susretu mlađe braće do deset godina misništva. Susret se, zajedno s dijecezanskim svećenicima Splitsko-makarske nadbiskupije i biskupije dubrovačke, održavao od 10. do 13. travnja t. g. u karmelićanskom samostanu Sv. Ilije u Grabovici kod Buškog jezera (BiH). Budući da se radilo o permanentnom obrazovanju, dakle o obveznom sudjelovanju, o. Provincijal je izvijestio kako se neki od braće nisu pojavili na sastanku, niti su opravdali svoj nedolazak.

b) Odgojni zavodi

Život u odgojnim zavodima (postulatura, sjemenište, novicijat i klerikat) teče svojim ustaljenim tijekom..

c) Bolesna braća:

O. Provincijal se u ovom dijelu izvještaja osvrnuo na stariju i bolesnu braću. Posebno je istaknuo one koji su u ovom trenutku najugroženiji.

d) Materijalni zahvati.

Ad.3

Razmotreni su svi pristigli dopisi.

Ad.4

a) Sjećanje na našu ubijenu braću

Povodom ekshumacije fra Anselma Kambra (Makarska) i fra Petra Paviše (Hvar) o. Provincijal je predložio da se u Provinciji odredi dan *sjećanja na našu ubijenu braću*. O prijedlogu će se još razmišljati te odrediti najprikladniji datum.

b) Kamp u Zaostrugu

O. Provincijal je izvijestio članove definitorija o slučaju samostanskoga kampa u Zaostrugu. Na posljednjoj sudskoj raspravi u Makarskoj slučaj je riješen u našu korist.

Provincijski definitorij nalaže da se uputi dopis svim gvardijanima i župnicima u domovini da ne mogu samostanske, odnosno provincijske nekretnine prodavati, iznajmljivati niti sklapati kupoprodajne ugovore bez znanja i odobrenja Provincijskog definitorija.

Sastanak je završio 23. travnja u 18.20 sati.

Zapisnik definitorijalnog sastanka

4.-5. lipnja 2007.

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u samostanu St. Gabrijela u Münchenu od 4. do 5. lipnja 2007. godine.

Dnevni red:

1. Primjedbe na zapisnik
2. Provincijalov izvještaj
3. Pristigli dopisi
4. Personalne promjene
5. Razno

Ad.1 i 2

Nakon prihvaćanja Zapisnika o. Provincijal podnio je izvještaj za razdoblje od prošlog definitorijalnog sastanka u kojem se zaustavio na sljedećim segmentima života u Provinciji:

- a) Duhovno stanje
- b) Odgojni zavodi
- c) Bolesna braća:
- d) Materijalni zahvati:

Ad.3

Svi pristigli dopisi su pročitani i o njima se raspravljalo.

Ad.4

Potom su učinjene sljedeće personalne promjene:

fra Ivan Macut - predlaže se za župnog vikara u Imotskom;

fra Edvard Sokol - predlaže se za župnog vikara u Drnišu;

fra Branimir Šegota - predlaže se za župnika u župama Sv. Rok, Ričice i Lovinac, s rezidencijom u Gračacu;

fra Filip Milanović-T. - predlaže se za službu župnog vikara u Sinju;

fra Milan Jašić - pridružuje se samostanskoj obitelji na Sumartinu;

fra Miroslav Bustruc - razrješuje se službe magistra postulanata. Fra Miroslav ostaje pučki misionar s rezidencijom u Karinu;

fra Kristian Stipanović - uz službe koje već obnaša imenuje se i magistrum postulanata;

fra Mate Topić - predlaže se za zatvorskog kapelana zatvora u Šibeniku;

Fra Božo Ančić (ml.) - dozvoljava mu se odlazak u mirovnu misiju u Afganistan.

Osnovana je komisija za prebrojavanje glasovnica za Kapitul 2007. članovi su: fra Željko Tolić, provincijal, te definatori fra Ante Akrap, fra Jakov Begonja i fra Stipe Čirko. Komisija će se sastati 14. lipnja t. g. u 17 sati u prostorijama Provincijalata te izvršiti prebrojavanje glasovnica za Kapitul 2007.

Ad.5

Fra Božo Ančić, prokurator provincijskog konta u Njemačkoj, održao je predavanje na temu osiguranja starijih osoba (*Alters Versorgung*) braće koja žive i rade na području Njemačke.

Nakon predavanja razvila se rasprava.

U drugom dijelu izlaganja fra Božo je upoznao definitorij da je kao provincijalov delegat išao u Argentinu u siječnju ove godine gdje se upoznao s prilikama u Bario Vuchetich.

Sastanak je završio 5. lipnja u 12.30 sati.

Primljeni u službu čitača i akolita

Praksa je naše Provincije da se studenti trećeg tečaja prime u službu čitača, a studenti četvrtog tečaja u službu akolita.

Primanje u spomenute službe upriličilo se 19. travnja o. g. u bogoslovskoj kapeli (Bribirska 10). Službe je podijelio fra Petar Milanović Trapo, vikar Provincije. U službu čitača primljeni su: fra Ljudevit Cikojević, fra Božo Mandarić, fra Perica Maslač, fra Kristijan Perković i fra Mario Radman, a službu akolita fra Ivan Režić.

Dok im iskreno i bratski čestitamo, molimo svemogućeg Boga da ih prati na započetom putu.

Svećeničko ređenje i mlade mise

Svećeničko ređenje naših đakona fra Ivana Macuta i fra Edvarda Sokola održano je 24. lipnja 2007. u katedrali Sv. Duje u Splitu.

Sveti red im je podijelio mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski.

Slavlje Mladih misa održat će se ovim redom:

fra Ivan Macut u nedjelju 15. srpnja t. g. u Vukovaru u crkvi Sv. Filipa i Jakova s početkom u 11 sati;

fra Edvard Sokol u nedjelju 29. srpnja t. g. na Miljevcima u crkvi Imena Isusova s početkom u 10.30 sati.

Dok im čestitamo, želimo im obilje Božjeg blagoslova i svetu ustrajnost. Ujedno ih preporučujemo molitvama braće.

Fra Jure Brkan redovni sveučilišni profesor

Nakon provedenog natječajnog postupka prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske, te na zahtjev Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, u skladu s dvjema pozitivnim izvješćima *Stručnog povjerenstva* KBF Sveučilišta u Zagrebu kao ovlaštenog u predmetnom slučaju, te s odlukom *Matičnog povjerenstva* za područje humanističkih znanosti iz polja filozofije i teologije te *mišljenja Fakultetskog vijeća* Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; *odlukom* Fakultetskog vijeća Katoličkog bogoslovnog fakulteta

Sveučilišta u Splitu, te odlukom Senata Sveučilišta u Splitu i «*Nichil obstat*» od Kongregacije za katolički odgoj iz Rima, naš je bivši provincijal fra Jure Brkan izabran u znanstveno-nastavno zvanje *redovnog profesora* (I. izbor).

Trenutno je fra Jure jedini, zaposlenik na neodređeno vrijeme kao redovni profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Daj Bože da njegov put slijede i druga braća naše Provincije, profesori na Katoličkim visokim učilištima.

Dok fra Juri čestitamo, dotle želimo da ga svemogući Bog obdari još boljim zdravljem kako bi se mogao više i bolje posvetiti znanstveno-nastavnom radu.

Gospodine što hoćeš da učinimo, kao Manja braća, danas?

Izveštaj Povjerenstva za proslavu 800 obljetnice milosti početaka franjevačkog reda

Povjerenstvo se sastalo 12. prosinca 2006. i 5. ožujka 2007. godine u Splitu.

Prihvaćen je plan i program dnevnog reda. U diskusiji je došlo do izražaja da se slabo poznaju dokumenti Reda i to oni koji su važni za proslavu 800 obljetnice Reda, a to su:

Milost početaka, Rim - Zagreb, 2004.;

Gospodin ti dao mir, Rim - Zagreb, 2005.;

Poziv Reda danas, Rim - Zagreb, 2005.;

S jasnoćom i odvažnošću, Rim – Zagreb, 2006.;

Gospodin nam govori na putu, Rim - Zagreb, 2006.;

Živjeti po Evanđelju, Rim - Zagreb, 2006.

Preporučeno je da se ti dokumenti čitaju i koriste kao izvori za sadržaje u organizaciji određenih događanja na razini Provincije, samostana, samostanskih okružja i odgojnih ustanova u trogodištu 2006. – 2009. godine. U pripremi određenih programa ne smiju se zaobići Pravilo, Generalne konstitucije i provincijski Statuti.

Što učiniti na razini Provincije?

1. Neka organizatori duhovnih vježbi u Provinciji vode računa o tome da naša subraća budu voditelji i da okvirna tema, kao i sadržaji, budu uzeti iz gore navedenih dokumenata. Ovaj zadatak se povjerava Vijeću za duhovni život.
2. Neka organizatori regionalnih sastanaka vode računa o tome da tema i sadržaji budu uzeti iz gore navedenih dokumenata. Taj se zadatak povjerava Moderatoru trajne formacije.
3. Neka organizatori Dana Provincije 2007. godine vode računa o tome da tema i sadržaji budu uzeti iz gore navedenih dokumenata.
Također je preporučeno da na tom skupu o. Provincijal fratrima podijeli simbolično ili križ sv. Damjana ili franjevački tau ili Evanđelje ili Pravilo. Ovaj zadatak se povjerava Provincijskom promicatelju duhovnih zvanja.
4. Neka se braća u ovom trogodištu (2006. – 2009.) organiziraju na razini Provincije za hodočašće u Assiz i druga franjevačka mjesta.
Postoje razne agencije u Splitu koje su spremne i sposobne to učiniti, naravno, uz duhovno vodstvo naših fratara.
5. Neka se u ovom trogodištu (2006. – 2009.) organizira franjevačka olimpijada «Franjo i Evanđelje» u svim našim odgojnim zavodima, župama nama povjerenim, u osnovnim i srednjim školama kao i FRAMA-i. Ona se može organizirati na razini splitske nadbiskupije, naravno uz dogovor i dopuštenje o. Nadbiskupa, a možda bi se mogla podići čak na razinu Biskupske konferencije Hrvatske. Neka se ovaj zadatak povjeri Institutu za kulturu mira u Splitu.
6. Neka se po župama nama povjerenima održe misije na temu «Franjo i Evanđelje» u 2008./2009. godini. Ovaj zadatak se povjerava Vijeću za pastora u domovini i inozemstvu.
7. Neka se obradi i objavi glazbena baština naše Provincije u ovom trogodištu (2006 - 2009). Ovaj zadatak povjeriti našim glazbenicima: fra Mili Čirki, fra Juri Župiću i fra Stipici Grgatu.
8. Neka se po mogućnosti održi i provincijski kapitul «na Rogožinama» 2008. godine.

Što učiniti na razini samostana i samostanskog okružja?

1. Neka se jednom u tjednu u samostanu organizira barem pola sata čitanje, razmišljanje Evanđelja (možda onoga za sljedeću nedjelju). Ovaj zadatak se povjerava gvardijanu i njegovim najbližim suradnicima.
2. Neka se jednom tjedno u samostanu u konverzaciji organizira i razgovara na temu franjevačke obnove koristeći se gore navedenim dokumentima

Reda. Ovaj se zadatak povjerava gvardijanu i njegovim najbližim suradnicima.

3. Neka na samostanskim okružnim kapitulima i samostanskim kapitulima u dnevnom redu bude i jedna točka o franjevačkoj obnovi koristeći gore naveden dokumente. Neka se organizira mjesečna obnova, unutar samostanskih kapitula ili izvan njih, na temu franjevačke obnove. Ovaj se zadatak povjerava gvardijanima i njegovim najbližim suradnicima.
4. Neka se na razini samostan i župa nama povjerenih organizira rad s FRAM-om i FSR-om i neka se s njima obrađuju teme franjevačke obnove koristeći gore navedene dokumente Reda. Ovaj se zadatak povjerava voditeljima Frame i FSR-a.
5. Neka se braća organiziraju na razini samostana i samostanskih okružja za hodočašće u Assiz i druga franjevačka mjesta. Organizatori mogu biti gvardijani ili župnici u suradnji s agencijama koje su za to spremne. Neka se to dogodi u trogodištu (2006.-2009.) godine.

Što učiniti na razini odgojnih ustanova?

1. Neka se mjesečna duhovna obnova organizira na temu franjevačke Obnove koristeći se gore navedenim dokumentima Reda. Ovaj zadatak se povjerava odgojiteljima odgojnih ustanova.
2. Neka se organiziraju duhovne vježbe na temu franjevačke obnove. Koristeći se gore navedenim dokumentima Reda. Ovaj zadatak se povjerava odgojiteljima odgojnih ustanova.
3. Neka se u pripremi za jednostavne i svečane zavjete vodi računa da se koriste gore navedeni dokumenti Reda. Ovaj zadatak se povjerava odgojiteljima odgojnih ustanova.
4. Neka se i međuprovincijski susreti tako organiziraju da jedna od tema bude franjevačka obnova ususret 800. obljetnici Reda. Neka se za tu temu koriste gore navedeni dokumenti Reda. Ovaj zadatak se povjerava odgojiteljima odgojnih ustanova.
5. Neka se u trogodištu (2006. – 2009.) godine organizira hodočašće u Assiz i druga franjevačka mjesta. Ovaj se zadatak povjerava odgojiteljima odgojnih ustanova.

Također je zaključeno da članovi Povjerenstva hodočaste u Assiz i druga franjevačka mjesta poslije Dana Provincije 2007. godine.

Ovo vrijeme je milosno za našu Provinciju, za naše samostane i povjerene nam župe kao i za naše odgojne ustanove.

Na smrti sv. Franjo je govorio braći da je on svoje izvršio, a kako će oni dalje živjeti neka ih u tome pouči Krist.

Neka ove riječi serafskog Oca ponovno zazvone u našim ušima!
Neka nas na ovom putu i na ovoj zadaći prati ikona Emausa iz Evandjelja sv. Luke!

Fra Petar Milanović Trapo, *pročelnik*

Uredovno vrijeme Provincijalata u srpnju i kolovozu:

od ponedjeljka do petka 9-12 sati

Natječaj za FRAMAFEST 2007.

SREDIŠNJICA FRANJEVAČKE MLADEŽI BOSNE SREBRENE
ORGANIZACIJSKI ODBOR FRAMAFESTA 2007.
Ul. Fra A. Kneževića 6, p.p. 5,
BiH – 70101 JAJCE
Tel. +387 30 658 121, fax +387 30 658 149
E-mail: frama.bosne.srebrene@tel.net.ba

NATJEČAJ

za

Međunarodni festival duhovne glazbe Franjevačke mladeži

FRAMAFEST 2007

Pred nama je deseti jubilarni Međunarodni festival duhovne glazbe Franjevačke mladeži, koji organizira središnjica FRAME Bosne Srebrenice. Pozivamo sva mjesna bratstva Franjevačke mladeži da svoje nove pjesme pošalju na natječaj i time dadnu svoj doprinos jubilarom FRAMAFESTU 2007.

Uvjeti natječaja su sljedeći:

1. Nove pjesme (ne smiju biti objavljivane na nosačima zvuka niti službeno izvedene)
2. Pjesme moraju imati duhovni sadržaj i vjerničku poruku
3. Dužina pjesme ne smije prelaziti četiri minute
4. Izvođači moraju biti barem primljeni u mjesno bratstvo FRAME sukladno Statutima
5. Prijava mora imati pismeno odobrenje mjesnog i područnog asistenta FRAME.

Način slanja radova:

1. Notni zapis pjesme u dvije kopije
2. Tekst pjesme u tri kopije
3. Konačna verzija pjesme (studijski snimak: 1. kompletna pjesma; 2. glazba s pratećim vokalima; 3. samo glazba)
4. Kraća biografija izvođača s kontakt adresom i brojem telefona
5. Uredno potpisan autor teksta i glazbe.

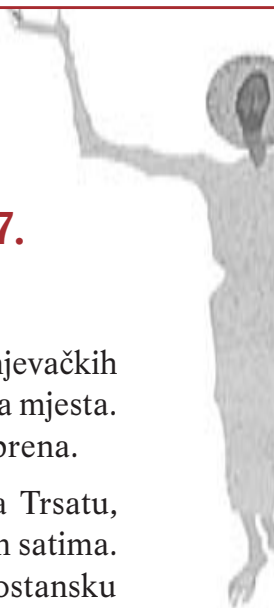
NATJEČAJ JE OTVOREN DO 1. KOLOVOZA 2007.

Napomene:

1. Radovi se ne vraćaju, a autori se odriču svojih prava u prilog festivala
2. Izvođačima čije pjesme prođu na natječaju bit' će omogućena izvedba uživo, ukoliko to žele
3. Prijave koje ne budu ispunjavale gore navedene uvjete kao i skladbe upitne originalnosti neće biti razmatrane od strane Organizacijskog odbora.

Radove slati na gore navedenu adresu.

Organizacijski odbor
FRAMAFESTA 2007.

Asiz: Hodočašće franjevačkih novaka, 21.-27. travnja 2007.

Kao i svake godine, tako je i ove bilo organizirano hodočašće franjevačkih novaka Južnoslavenske konferencije u Asiz i ostala franjevačka sveta mjesta. Organizator ovogodišnjeg hodočašća bila je provincija Bosna Srebrena.

U petak, (20. 4.) u poslijepodnevnim satima krenuli smo prema Trsatu, zajedno s braćom iz Livna i Humca. Na Trsat smo stigli u večernjim satima. Poslije zajedničke večere razgledali smo crkvu, samostan i samostansku riznicu te pogledali dokumentarni film o povijesti svetišta Majke Božje Trsatske. Na licima svih novaka vidjela se radost, franjevačka radost, koja je proizlazila iz ovog susreta.

Sutradan (21. 4.) u ranim jutarnjim satima, s molitvom na usnama, krenuli smo prema Asizu. Na talijanskoj granici pridružili su nam se i slovenski novaci sa svojim mešтром fra Stanom.

Konačno smo se svi okupili: sedam visovačkih, osam trsatskih, devet livanjskih, pet hercegovačkih i tri slovenska novaka. Zajedno s odgojiteljima četrdesetorica.

Putovanje je bilo zabavno i ugodno. Vrijeme je kratila priča i pjesma, koja je prestajala tek kad bi slijedila zajednička molitva ili kratki predah za tjelesnu okrpju.

Nakon duge vožnje stigli smo na odredište u poslijepodnevnim satima. Smjestili smo se u hotel Cenacolo Francesco.

Potom smo se uputili prema crkvi Sv. Damjana, mjestu gdje je započelo i Franjino životno hodočašće Bogu, odakle je na Božji poziv krenuo popraviti kuću koja se ruši.

Tu smo slavili svetu misu koju je predvodio slovenski meštar fra Stane. Poslije svete mise razgledali smo samostan i ostale znamenitosti.

Rano u nedjelju (22. 4.) krenuli smo prema Reatinskoj dolini kako bismo posjetili franjevačka svetišta: Greccio, Fonte Colombo, Foresto i Poggio Bustone. S nama su krenula i braća studenti: fra Domagoj Runje, fra Jure Hrgović i fra Josip Sušić.

Prvo odredište je bio Greccio. Tu smo posjetili pećinu u kojoj je sv. Franjo upriličio prve žive jaslice, te dio samostana u kojem su boravili sv. Bonaventura, sv. Ivan iz Parme i drugi uzoriti redovnici. Ovdje smo slavili svetu misu, a pjevanje su animirali novaci naše Provincije.

Poslije svete mise razgledali smo stalno izložene jaslice iz mnogih krajeva Italije, ali i svijeta.

Duhovno obogaćeni, krenuli smo prema Fonte Colombu gdje je sv. Franjo dovršio Pravilo. Vraćajući se prema Asizu, posjetili smo druga dva svetišta: La Forestu i Poggio Bustone.

U ponedjeljak (23. 4.) smo posjetili Porcijunkulu Mariju Anđeosku, majku svih franjevačkih crkava. U Porcijunkuli smo slavili svetu misu koju je predvodio meštar trsatskih novaka fra Ivan. Veseli zvuci i neznani jezik privukli su ponekog vjernika da načas zastane i da bude dio tog slavlja na tom svetom mjestu. Poslije svete mise molili smo Jutarnju u kripti, a nakon toga smo imali meditaciju. Ostalo vrijeme iskoristili smo za razgledavanje crkve, samostana i ostalih znamenitosti. Imali smo dosta vremena i za osobnu molitvu i razmišljanje o radosti franjevačkog poziva.

Sljedećeg dana (24. 4.) poslije doručka uputili smo se prema bazilici Sv. Franje. Poseban doživljaj je bio moliti i slaviti svetu misu na grobu našeg oca Franje. Svetu misu je predvodio fra Marinko, meštar livanjskih novaka. Svaki trenutak je bio dragocjen, pa smo vrijeme iskoristili kako bi vidjeli što više. Iz bazilike Sv. Franje uputili smo se prema crkvi Sv. Klare. Tu smo ostali u molitvi pred križem s kojeg je Svevišnji pozvao Franju da obnovi kuću koja se urušava. Zatim smo posjetili grob sv. Klare, te se uputili prema rodnoj kući sv. Franje. Tu smo se zadržali u kratkoj molitvi, te okrijepljena duha krenuli na tjelesnu okrpju u hotel gdje smo smješteni. Poslije objeda odmah smo krenuli prema samotištu Carceri. Tu smo molili Večernju, a svatko je imao prigodu i za osobnu molitvu. Iz samotišta Carceri uputili smo se prema crkvi Sv. Rufina crkvi s pet kupola u obliku grčkog križa.

U srijedu (25. 4.) u ranim jutarnjim satima uputili smo se na franjevački Sinaj, na La Vernu. Stigli smo nakon dva sata vožnje. Nakon što smo se smjestili, meštar livanjskih novaka nas je upoznao s poviješću ovog samostana i svetišta. Sveti je Marko, državni praznik u Italiji, pa je La Verna ispunjena turistima i hodočasnicima. U 15 h smo sudjelovali u svečanoj procesiji od bazilike Marijina Uznesenja do kapele Stigmata. U 18 h slavili smo svetu misu u kapeli Stigmata koju je predvodio fra Danko, domeštar hercegovačkih novaka.

Osvanuo je divan dan (26. 4.), čije je vedro lice nagovijestilo veselo cvrkutanje ptica, ali nažalost dan kada smo se oprostili od La Verne. Odmah poslije doručka krenuli smo prema Padovi, gdje smo stigli u poslijepodnevnim satima. Odmah smo se zaputili prema bazilici Sv. Ante Padovanskog. U bazilici smo se posebno zadržali u molitvi na grobu i kod relikvija sv. Ante. Iz bazilike sv. Ante uputili smo se prema svetištu sv. Leopolda Bogdana Mandića. Zadržali smo se u zajedničkoj molitvi na grobu sv. Leopolda. U kapeli smo slavili svetu misu koju je predvodio naš meštar: fra Josip Cvitković. Duhovno obogaćeni krenuli smo prema Lijepoj našoj. Na slovenskoj granici

oprostili smo se od slovenskih novaka i njihova meštra fra Stane. Na Trsat smo stigli u večernjim satima, braća u samostanu su nas lijepo primila i ugostila.

Posljednji dan hodočašća (petak, 27. 4.) proslavili smo svetu misu u svetištu Majke Božje Trsatske. Poslije svete mise oprostili smo se od braće na Trsatu i krenuli zajedno s hercegovačkim i livanjskim novacima prema Visovcu. Na Visovac smo stigli u popodnevnim satima. Došlo je vrijeme i našeg rastanka od hercegovačkih i livanjskih novaka, kada se dala iščitati na licima radost zbog svega doživljenog.

Treba istaći da je ovaj susret bio upravo blagoslov i obogaćenje za sve nas, te da će ovo naše zajedničko hodočašće na sveta franjevačka mjesta ostati zauvijek u lijepom sjećanju. Na kraju od srca zahvaljujemo o. Provincijalu i odgojiteljima, koji su nam omogućili da se ovo hodočašće i ove godine održi.

Fra Antonio Mravak

Izješće o permanentnom obrazovanju

Permanentno obrazovanje za braću svećenike i ove je godine organizirano u suradnji s Nadbiskupijom splitsko-makarskom u vremenu od utorka navečer 10. travnja 2007., u 18 sati do petka 13. travnja 2007. u 14 sati u Karmelićanskom samostanu u Grabovici te jednim dijelom u Franjevačkom samostanu u Šćitu (Rama).

Na susret su pozvani svi svećenici koji su zaređeni posljednjih 10 godina.

Osim pozvanih svećenika, na susretu su cijelo vrijeme bili nazočni nadbiskup mons. Marin Barišić, provincijal fra Željko Tolić, generalni vikar mons. Ivan Čubelić, pastoralni vikar mons. Drago Šimundža i provincijski moderator trajne formacije fra Zvonko Tolić.

Susret je bio koncipiran tako da su prvo održana uvodna predavanja, a nakon toga rad po skupinama. Teme uvodnih predavanja bile su: *Znakovi našeg vremena i župnička služba* (nadbiskup mons. Marin Barišić), *Sudionici u liturgijskim službama i njihove pripreme* (generalni vikar mons. Ivan Čubelić), *Katehetsko-liturgijske pripreme za sv. Potvrdu* (pastoralni vikar mons. Drago Šimundža), *Svećenički odnosi i iskustva* (generalni vikar mons. Ivan Čubelić).

Rad po skupinama, koji su pripremali i vodili mladi svećenici, održan je na sljedeće teme: *Svećenik u liturgijskoj službi*, *Rad s ministrantima i*

čitačima, Nastupi u medijima i drugim prigodama, Programi, iskustva i udžbenici, Pastoralna priprema krizmanika, roditelja i župe, Rad s mladima poslije krizme, Iskustva pastoralne godine i suodnosi studija, završnih ispita i rada u župnom pastoralu, Odnosi i suradnja župnika i kapelana, župnika i Ordinarijata, Zajedničke rekolekcije (dekanatske i nadbiskupijske) i službeni sastanci.

Naša su braća aktivno sudjelovala, bilo kao voditelji, bilo kao aktivni članovi pojedine grupe. Otac nadbiskup je sva tri dana predvodio koncelebriranu svetu misu. Za vrijeme svete mise prvog je dana propovijedao mnop. o. provincijal fra Željko Tolić, a posljednjeg dana naš fra Domagoj Volarević. Njegovu propovijed, koja je nadahnuta evanđeljem Iv 21,1-14 te zbornom molitvom istog dana, donosim u cijelosti:

«U slici ovoga ribolova opisanoga u evanđelju, možemo i trebali bismo ogledati i naše „ribarenje“ o kojemu ovih dana govorimo. Sva naša iskustva, ideje koje smo iznijeli i načini rada, vjerujem, govore dovoljno o svemu našem zalaganju u „bacanju mreža“. S druge se strane može dogoditi, a i sami potvrdismo, da naša mreža ponekad i napukne, ponekad koja riba ne uđe u nju. Apostolski je ulov bio, čuli smo, obilan; ali obilan zbog čega? *Gospodin je*, reče ljubljani učenik Petru! Upravo zbog Gospodina, zbog Uskrsloga koji nas i šalje u ribolov, ali koji nam i priprema poticaj. „Doručujte!“, tj. dođite i okrijepite se; i taj nas poticaj kasnije prati. Okrijepite se i uzmite predah nakon naporna rada, s još većim žarom prionite u daljnji ribolov. Okrijepite se doručkom molitve, ručkom rada na njivi, ili na moru (simbolično rečeno), večerom zahvale.

Iznijesmo svoja viđenja, svoje načine rada i metode djelovanja među narodom kojemu smo poslani. No možda smo premalo u našim pastoralnim iskustvima govorili o ovom doručku – o „metodi“, ako je tako smijemo nazvati, *na koljenima*, metodi molitve. Možda smo je uvrstili u ono „podrazumijeva se“! Pa i dobro je da se podrazumijeva, jer to je svakako naš „doručak“, na žaru ispečen. Bog i susret s njim na prvom mjestu! Podrazumijevanje prenosimo u svakodnevnicu i s toga zaloga možemo biti sigurni da se mreža nikada neće prepuniti – *premda ih bijaše toliko, mreža se ne raskinu!* Da mi nećemo malaksati, nego uvijek naći snage poput Petra uvijek iznova skočiti u more, u našem vremenu prečesto olujno. (Svaki svećenik će sigurno za svoje vrijeme reći da je najteže, ali nije li zapravo najteže ono vrijeme u kojemu jesmo, u kojemu mi radimo na njivi Gospodnjoj?) Vrijeme u kojemu je radi raznih struja i nevera konzumizma, hedonizma, materijalnoga teško plivati, ploviti, snalaziti se. Naći pravi kurs.

Gospodin je! S njim i na takvom moru imamo kompas, imamo kurs! *Bacite tamo...* slušajući ga nećemo zalutati i time ćemo zgodno ispuniti i ispunjati

i ono što Crkva moli u današnjoj zbornoj molitvi: *Daj da ono što vjerom slavimo u životu nasljedujemo*. Njegov poticaj i riječ poslušati, svojim rukama zagrabit i nasljedovanje je tu! Nasljedujemo i njega i apostole u ulovu riba: *premda ih bijaše toliko, mreža se ne raskinu*. Loviti jest teško, nitko to ne niječe, Isus najmanje, ali pouzdanjem u njega, ulov će uvijek biti takav da se mreža neće raskinuti. Mreža se troši, ali On je uvijek iznova krpa. Umorit ćemo se, ali plaća će po njegovu obećanju biti velika. Naše je zaslužiti tu plaću, zaslužiti i doručak, zaslužiti Krista. Za to smo i poslani u svijet...»

U sklopu permanentnog obrazovanja organiziran je jedan poslijepodnevni izlet do samostana u Tomislavgradu te samostana na Šćitu u Rami. U samostanu na Šćitu bila je koncelebrirana sveta misa koju je predvodio i propovijedao otac nadbiskup, a nakon toga zajednička večera.

U našoj provinciji su 24 svećenika zaređena 1997. godine i kasnije.

Na kraju boravka u Grabovici pastoralni je vikar izrazio iznimno zadovoljstvo aktivnim i konstruktivnim susretom svih sudionika, otac provincijal je svima zaželio duhovne plodove ovog susreta te želju da se kroz ovakve susrete još više poštujemo, upoznamo i ljubimo. Otac nadbiskup je u završnoj riječi zahvalio domaćinima na gostoprimstvu te organizatorima na organizaciji.

Fra Zvonko Tolić, *moderator trajne formacije*

Hodočašće fratara Provincije Presvetoga

Otkupitelja-Split

sa službama u Njemačkoj u franjevačka svetišta u Italiji ususret 800. obljetnici Reda

16. travnja- ponedjeljak-dolazak u Asiz

Postoji izreka: svi putovi vode u Rim. Ta se izreka lijepo može primijeniti na grad Asiz u 800. obljetnici Franjina obraćenja: svi putovi vode u Asiz. U to smo se mogli uvjeriti mi koji smo od 16. do 20. travnja hodočastili u Asiz zajedno s provincijalom dr. fra Željkom Tolićem. Doživjeli smo Asiz kao hodočasničko mjesto svih uzrasta, posebice djece i mladih. Hodočastili su fratri sa službama u Njemačkoj: fra Ante Vuk Buljan, gvardijan u Münchenu, fra Krešo Samardžić, dušobrižnik HKM Frankfurt, fra Petar Klapež, župnik HKM Frankfurt, fra Mladen Marić, župnik HKM Offenbach, fra Radoslav Tolić, dušobrižnik HKM Berlin, fra Luka Livaja, dušobrižnik HKM München, fra Draško Teklić, dušobrižnik HKM München, fra Ivan Križanović, župnik njemačke župe Geretsried, fra Jure Zebić, župnik HKM Waiblingen, fra Ivan Škopljanac-Maćina, župnik HKM Esslingen, fra Boris

Ćarić, dušobrižnik HKM Stuttgart-Mitte, fra Ante Grčić, dušobrižnik HKM Stuttgart-Bad Canstatt, fra Ante Maleš, župnik HKM Wupertal, fra Božo Ančić st. samostan Munchen, fra Jozo Župić, župnik HKZ Ludwigsburg, Korntal i Vaihingen/Enz, a pridružili su nam se fra Siniša Balajić, student pedagogije u Rimu i naš vodič, te fra Josip Sušić, student treće godine u Asizu. Osim Asiza pohodili smo La Vernu, Greccio i Fontecolombo.

Po dolasku u Asiz odsjeli smo u hotelu Domus Pacis, nedaleko Porcijunkule. Na mjestu Porcijunkule “nalazila se crkva blažene Djevice Marije koja je davno sagrađena. Onda je bila napuštena i nitko se za nju nije brinuo.” (1 Čel 21) U 16. st. nad kapelicom se počela dizati moćna bazilika. Prvu baziliku počeo graditi 1569. Godine 1832. potres je porušio sve osim kupole, tako da je crkva Porcijunkula bila spašena. Sadašnja bazilika je svoj konačni oblik dobila 1930. Visoka je do vrha kupole 75, a duga 115 metara. Marijin kip na pročelju bazilike velik je približno 7 metara i težak nekoliko tona. Rujanski potres 1997. napravio je veliku štetu crkvi i samostanu, no braća su uspjela, uz pomoć talijanske države i darova iz cijeloga svijeta, sve obnoviti.

Zahvalni bratu Suncu koje nas je pratilo na putu, talijanskoj večeri i pjevu sestara ptica pošli smo na počinak, noseći u rukama hodočasnički vodič Stopama svetoga Franje što ga je za ovo hodočašće pripremio fra Siniša Balajić.

17. travnja-utorak-La Verna

Jutro je osvanulo okupano suncem. Poslije doručka pravac prema La Verni. Raspoređeni u više grupa, automobilima smo krenuli put brda La Verne. La Verna je ušla u povijest velikih svetih mjesta upravo po susretu ljudskosti, poštovanja i duhovnog općinstva. Godine 1213. bogat plemić iz Toscanne, gospodin Orlando de Chiusi iz Casentina, poklonio je sv. Franji “za pobožnost vrlo prikladnu goru koja se zove La Verna”. Teško je reći koliko se puta Franjo uspeo na ovu svetu goru. Najpoznatiji je njegov posljednji uspon 1224. godine kad je primio svete rane. Nalazimo se 1128 metara nad morem. Ispred crkve, kod velikog drvenog križa otvara nam se pogled na cijelu casentinsku dolinu okruženu apeninskim gorjem Pratomagno (1591 m). Slijeva na desno se prostiru Chiusi della Verna s ostacima grada grofa Orlanda. Lijevo je izvor za strance. To je cisterna iz 16. stoljeća koja je služila gostima i hodočasnicima. Nasuprot crkve Sv. Marije Anđeoske stari je ulaz u svetište. Uz rub vrata čitamo natpis: “Non est in tosanctior orbe mons” (Na cijelom svijetu nema svetijeg brda). S nama je i s. Angela koja na njemačkom jeziku, jer je rodom iz okolice Bamberga, tumači potanko o svetom brdu La Verna. Kao što na križnom putu idemo od postaje do postaje, tako na La Verni imamo različite postaje: crkva Marije Anđeoske, bazilika i zvonik,

kapela Sv. Petra Alkantarskog, kapela Sv. Marije Magdalene, stijena Sasso spicco, kapela žalosti, hodnik prema kapeli Stigmata, Franjina postelja, oratorij sv. Antuna, kapela Sv. Bonaventure, udubljena stijena, pogled u provaliju... Sestra nam je tumačila pobožno svaku postaju. Sv. misu u kapeli Stigmata predvodio je fra Ante Vuk Buljan u zajedništvu s ostalom braćom. Braću je pozvao na poniznost života. Ručak smo imali u samostanskom restoranu. U 15 sati sudjelovali smo u srednjem času i procesiji s fratrima La Verne. Fratarsko blagovalište kod neke braće vratilo je uspomene na dane provedene u novicijatu na La Verni. Povratak u naš hotel Domus Pacis-kuću mira. Večera i razgovor ugodni o dojmovima s La Verne. U ušima mi odzvanja molitva Ivana Pavla II. hodočasnika na La Vernu, 17. rujna 1993:

Sveti Franjo, na Laverni obilježen svetim ranama, svijet čezne za tobom kao za ikonom rassetog Isusa. Treba tvoje srce otvoreno Bogu i čovjeku, treba tvoje bose i ranjene noge, tvoje probodene i molitvi uzdignute ruke. Žudi za tvojim slabašnim, ali snagom evanđelja jakim glasom. Pomozi, o Franjo, današnjim ljudima da spoznaju zlo grijeha i da očišćenje od njega traže u pokori. Pomozi im da se oslobode i samih struktura grijeha koje pritišću današnje društvo. U svijesti ljudi na vlasti nanovo oživi svijest o neodgodivosti mira u državama i među narodima. U mlade ulij svoju svježinu života kadru da se odupre zamkama mnogostrukih kultura smrti. Uvrijeđenima od svake zloće posreduj, Franjo, svoju radost umijeća praštanja. Svima koje razapinje trpljenje, glad i rat, ponovno otvori vrata nade. Amen.

18. travnja – srijeda – Greccio-Fontecolombo

Dan je opet osvanuo sunčan. Sve nam ide na ruku. Nakon doručka uputismo se put Greccia. Neka braća, makar s dvije navigacije i dva mozga imali su problema na putu do Greccia. Morali su se okrenuti u tvorničkom dvorištu, da bi na kraju sretno stigli u Greccio. Greccio je srednjovjekovno mjesto koje leži 705 metara nad morem. Na mjestu, gdje se 1223. slavilo Božić, pet godina kasnije je izgrađena kapela, središte toga svetišta. Pod oltarnim stolom je stijena na kojoj je bio prostor za dijete Isusa. Freska zdesna prikazuje jaslce u Betlehemu, slijeva jaslce u Grecciu; obje su iz 14. stoljeća. O jaslicama što ih je Franjo načinio za dan Rođenja Gospodnjega čitamo u 30. poglavlju 1 Čel. 84-87. Provincijal je pročitao tekst s table koja visi u prostoru gdje se slavilo rođenje Isusovo. Izmolili smo treći čas, razgledavali svetište i pokušali se uživjeti u vrijeme života braće u prvom samostanu. Kuhinja, blagovaonica, nekoliko koraka dalje je spavaonica, najjednostavniji i najstariji dio ovoga mjesta. Dimenzije su joj vrlo male: sedam metara u dužini i niti dva u širinu. Ovdje je svaki brat imao svoj prostor za počinak, označen križem. Na kraju spavaonice možemo vidjeti u stijeni ćeliju sv. Franje. Sobe braće franjevaca nalaze se zdesna i slijeva cijelom dužinom

hodnika. Napravljene su kada je generalni ministar bio sv. Bonaventura. Prva soba na desno bila je njegova. Crkva je sagrađena iste godine kad je Franjo proglašen svetim, 1228. godine. Ima dva dijela: prvi je namijenjen vjernicima, drugi kornoj molitvi braće. Vidimo jednostavnost u kojoj su živjela prva braća; klupe, sjedala i rasvjeta još su iz prvih vremena. Ovdje se nalazi i drveni križ s početka 14. stoljeća.

Nova crkva sagrađena je 1959. godine po nacrtima arhitekta Carpicecija i posvećena je Mariji Bezgrešnoj. Ovdje možemo vidjeti stalne jaslice izdubljene u drvu, koje predstavljaju različite prizore iz Svetoga pisma. U posebnim prostorijama posjetitelji mogu razgledati minijaturne jaslice iz cijeloga svijeta. U crkvi smo slavili svetu misu koju je predvodio fra Božo Ančić. Govorio je o velikoj Božjoj mudrosti, njegovoj dobroti i ljubavi prema čovjeku. Iz ljubavi prema čovjeku Bog postade čovjekom, iz ljubavi prema Bogu Franjo postade tako blizak i drag čovjeku. Iz te ljubavi, moleći zajedno sa sv. Franjom njegovu opomenu, moli i ti da rasteš i ljudima daruješ ljubav.

Nakon mise bio je ručak u Gesu Bambino-uz svetište Greccio. Fra Franco Melo i njegova posluga okrijepiše nas obilato i nastavismo put do Fontecolomba. Fontecolombo se nalazi malo dalje od Rietia, na nadmorskoj visini od 547 metara. Mjesto je nekada pripadalo benediktinskoj opatiji iz Farfare. Naziva se po studentu koji se nalazi duboko u šumi i kojega je Franjo nazvao Fons Columbarum (Studenac golubova), odakle ime Fonte Colombo. U razdoblju nakon 1217., kada je Franjo prvi puta došao u taj kraj, ovdje su se dogodila dva važna događaja u njegovom životu: Božje nadahnuće i potvrda Pravila te operacija očiju. O svemu tome iscrpno nam je govorio fra Marcello, novak u Novicijatu Fontecolomba.

Franjo je ovamo došao 1223. s braćom Leonom i Bonicijem, s molbom Gospodinu da mu razjasni Božju volju glede važnih poglavlja u Pravilu, koje je konačno morao napisati i dati Svetoj stolici. Četrdeset dana je postio i sabrano molio te ga napisao po Božjem nadahnuću. Kada se to doznalo, u Fonte Colombo je stigla skupina gvardijana s vikarom Reda, bratom Ilijom, da bi mu rekli da je Pravilo prezahtjevno i da ga nisu sposobni ispunjavati. Franjo je, duboko razočaran, lice okrenuo prema nebu i molio Gospodina da braći dadne razumjeti da je Pravilo Božja volja. Ovo se dogodilo, kako priča brat Leon, da je progovorio sam Isus:

Franjo, u Pravilu nema ni jedne tvoje riječi, nego je sve u njemu moje i zato želim da se Pravilo opslužuje dostojno i bez ublažavanja. Znam koliko je snažna ljudska slabost i zato želim pomagati onima koji ga žele opsluživati. Oni, pak, koji ga ne žele opsluživati, neka istupe iz Reda. Tada se blaženi Franjo okrenu braći i upita: "Jeste li čuli ili želite da vam ponovim?" Gvardijani su jasno razumjeli poruku, rastužili se i otišli. (SP 1)

Pravilo je potvrdio papa Honorije III. 29. studenoga 1223. i upravo je radi toga događaja Fonte Colombo prozvan franjevačkim Sinajem; kako je na Sinaju Bog progovorio Mojsiju i dao mu zapovijedi, tako je na ovoj gori Gospodin Franji dao Pravilo.

Posjetili smo Novicijat. Pomolili u kapelici. Osvježili pićem. Zapjevali fratrima i sretno se vratismo u Domus Pacis-kuću mira i okrepe. Na povratku nije bilo problema s dvije navigacije i dva mozga. Iza večere prebirasmo doživljaje s puta. Fra Draško je častio braću pićem u ime svoga rođendana.

19. travnja-četvrtak-Asiz

Brat Sunce opet će biti naš pratilac. Iza doručka obilazak svetišta po gradu Asizu. Počeli smo od crkve Sv. Damjana. U jesen 1205. godine Franjo je dotaknut milošću Božjom prvi put stupio u crkvu Sv. Damjana. Dok je molio dogodilo se da je s velikoga bizantskog križa (koji se sada nalazi u bazilici Sv. Klare) čuo poziv: “Ne vidiš li, Franjo, da mi se ruši kuća? Zato pođi i popravi je!” Franjo je dršćući zbunjeno odgovorio: “Drage volje ću to učiniti, Gospodine!” U crkvi smo se pomolili i zapjevali Kraljice neba, raduj se...

Od Sv. Damjana krenuli smo do bazilike Sv. Klare a tu je nekoć bila crkva Sv. Jurja, a do nje bolnica za siromahe. Početkom 13. stoljeća te su se dvije zgrade nalazile izvan zidina. Crkva Sv. Jurja izgrađena je u 11. stoljeću. Bila je jako povezana sa sv. Franjom: ovdje je bila škola u kojoj je Franjo naučio čitati i pisati; ovdje je više puta propovijedao i, kako izvještava Toma Čelanski, ovdje je i prvi puta propovijedao. 1226.-1230. ispod oltara je bilo pokopano Franjino tijelo. 16. srpnja 1228. u toj ga je crkvi papa Grgur IX. svečano proglasio svetim.

Bazilika Sv. Klare počela se graditi 1257. po nacrtima brata Filippa de Campella. Tri godine kasnije, god. 1260. već su prenijeli tijelo sv. Klare pod glavni oltar. 23. rujna 1850. našli su tijelo sv. Klare. Kada je 1872. izgrađena kriptu, ostaci sv. Klare dani su ljudima na čašćenje, a 1988. su je stavili u stakleni sarkofag; lice i ruke su zalili voskom. U malenoj staklenoj škrinji (na njoj leži Klarino tijelo oblikovano voskom i zato se ovu škrinju ne može vidjeti) čuva se lubanja sv. Klare i još neke kosti.

Uslijedio je zajednički pohod crkvi Sv. Rufina, prvog asiškog mučenika. Ovdje je u blizini asiške katedrale (s desne strane kad izađemo iz crkve) svoje djetinjstvo i mladost proživjela sv. Klara. Na tom trgu je prvi puta, zapravo kroz prozor susrela svetog Franju. Tu se zbio znameniti događaj Franjinog svlačenja i vraćanja odjeće ocu. Od tada, pa nadalje imao je samo jednoga Oca, onoga na nebesima.

Nakon toga braća su se raširila po gradu, razgledavajući ostale crkve kojih u Asizu ima na pretek. Te crkve nisu muzeji; one nisu samo crkve, one su nešto više: Sveto pismo, put, katekizam, sv. Franjo među nama. One nam ne žele predstaviti senzacije, nego nas naučiti živjeti po evanđelju, žele nas obogatiti. Cilj pohoda je ipak bazilika Svetog Franje. A onda zajednička misa u Sacro Convento na oltaru sv. Katarine uz pobudnu riječ fra Luke Livaje koji je predvodio misu i pokušao zagrijati braću za sv. Franju, koji kao nijedan drugi svetac ima iza sebe sačuvane uspomene u svetim mjestima obilježenim njegovim stopama i životom, a čije kosti počivaju nedaleko od nas koji ga se spominjemo u svetoj misi. Zanimljiv je opis talijanskog pisca Pietra Bargellina koji nam opisuje povijesni događaj prijenosa svečevih kostiju:

25. svibnja 1230., dakle manje od četiri godine nakon smrti sv. Franje, završena je izgradnja donje crkve. Mogli su prenijeti svečeve kosti u ovu crkvu, kako je odlučio Papa. Prijenos se odvio u veoma napetom ozračju. Ceremonija je bila slična crkvenoj proslavi i vojnoj paradi u jednom. Procesija, u kojoj su sudjelovali tri Papina legata, biskupi, prelati, gotovo cijeli Red i ogromno mnoštvo ljudi, krenula je kroz špalir oboružanih vojnika. Kad je povorka došla do portala donje crkve, brat Ilija je uzeo željezom obliven sarkofag i zatvorio vrata. Ulaz nije dozvolio ni prelatima. Sarkofag je spustio duboko u kamenu stup. Tako nitko nije mogao ukrasti svečeve ostatke, a da ne bi najprije morao razbiti zidani dio, koji je bio otporniji od stijene. Zatim je, ne obazirući se na proteste i srdžbu, nastavio s gradnjom gornje crkve, koja je predstavljala trijumf vjere i umjetnosti manje braće.

17. siječnja 1978. papa Pavao VI. ovlašćuje različite stručnjake da ponovno pregledaju Franjine kosti. Neko vrijeme kosti su bile izložene i vjernicima. Iste godine 4. svibnja ih zatvaraju u sarkofag i zaštićuju modernim sustavima zaštite.

Oko toga stupa u jednostavnim nišama su pokopani, kao "Božji trubaduri", prva braća sv. Franje: Andeo, Maseo, Leon i Rufin. Odlazeći iz kripte, zapaziti ćemo grob u stijeni s posmrtnim ostacima blažene Jakobe iz Settesolija, udovice iz Rima. Vječno svjetlo koje gori darovale su talijanske pokrajine.

Ručak po skupinama u Asizu. U popodnevnim satima povratak u Domus pacis.

19. travnja-petak- Porciunkula

U ranim jutarnjim satima sunce opet šalje svoj poljubac topline i dobrote Božje. Ptice veselo pjevaju. Park pred našim hotelom diše svježinom proljetnog jutra. Braća žure u Porciunkulu. Franjo je posebno volio

Porciunkulu, koja je za njega bila pravi Božji dar. Zato je silno želio da svi ljudi budu dionici posebnih milosti i s tom je namjerom molio papu za privilegij oprosta, tzv. porcijunkulski oprost. To se dogodilo 1216. godine. Povijest porcijunkulskog oprosta nalazi se u crkvi Sv. Marije Anđeoske iza oltara, gdje stoji veliki poliptih Navještaj i povijest porcijunkulskog oprosta. Par metara od Porcijunkule nalazi se kapela Transitusa (prijelaz), gdje je Franjo završio svoj zemaljski život.

Misu u bazilici Sv. Marije Anđeoske u svetištu Porciunkula predvodio je provincijal dr. fra Željko Tolić u zajedništvu s ostalom braćom svećenicima. Temeljeći svoju propovijed na prvom poglavlju Pravila, provincijal je na kraju pozvao svu braću da obnove obećanja svojih zavjeta živeći sveto Evanđelje u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći.

Poslije doručka u Domus Pacis braća su se vratila svojim zajednicama noseći uspomene na sv. Franju, Franjevački red sa željom ići i dalje Franjinim stopama.

Iza sebe smo ostavili Asiz, međunarodnu knjižaru s izdanjima o sv. Franji i franjevačkoj duhovnosti iz cijeloga svijeta. U njoj bi se mogla naći i izdanja o o. Anti Antiću kao što se nalaze o Vendelinu Vošnjaku. Ostavili smo velike plakate koji najavljuju dolazak pape Benedikta XVI. u Asiz 17. lipnja 2007. Za tu prigodu biskup Domenico Sorrentino napisao je sljedeću molitvu koja neka bude i naša molitva:

Gospodine Isuse Kriste, pred 800 godina upitao si Franju bi li popravio tvoju kuću, a u ovoj godini obraćenja zoveš nas da slijedimo njegove stope. Obrati nas k sebi svim srcem. Upali u nama Duha Svetoga i daruj nam pravu vjeru, čvrstu nadu i savršenu ljubav. Daj da te promatramo kao Franjo u Svetom Damjanu. U tvom pogledu živi razapinjanje i uskrsnuće. Učini da te susretnemo kao Franjo u gubavcima, u mnogim patnicima i siromasima, našoj braći i sestrama. Dopusti da budemo živa Crkva koja u praksi svijetli djelima i naviještanjem Evanđelja, koja učvršćuje obitelji u jedinstvu, koja je bogata ljubavlju i širokogrudna u služenju, u zajedništvu s pastirima/svećenicima i u dijalogu sa svima.

Poučavaj mlade ljude životu prave ljubavi i pozovi mnoge u službu svećeništva i posvećenog života. Obasjaj i podupri papu Benedikta XVI. da ga slijedimo. Neka nas prati Marija, Tvoja i naša Majka, Djevica Crkve. Neka nas podupru sveci, naši zaštitnici. Tebi čast koji živiš i vladaš s Ocem i Duhom kroz svu vječnost.

Fra Jozo Župić

Danilo: Križni put i klanjanje za duhovna zvanja i duhovnu obnovu

Put križa je jedna od najpoznatijih i najraširenijih pučkih pobožnosti svetoga korizmenog vremena. Od davnine je to povlašten način štovanja muke Kristove.

Pomoću ove pobožnosti vjernici idu tragom zemaljskoga Isusova puta, razmišljajući na poseban način o tajni njegove patnje i smrti, a «radi nas ljudi i radi našega spasenja».

Naša župna zajednica obavljala je ovu drevnu pobožnost svake korizmene nedjelje, pridružujući Isusovoj spasiteljskoj patnji i svoje kako bi nam život plodio uskrsnućem.

Kako je ova godina u biskupiji šibenskoj proglašena godinom zvanja, naša je župa na tu nakanu obavljala pobožnost križnog puta na Kraljicama, gdje je protekle godine napravljen vanjski Križni put s četrnaest kapelica na čast toj pobožnosti.

Predmolitelji su bili ovogodišnji kandidati za krizmu. U svom pozivu upućenom župljanima na letku, osim molitve za duhovna zvanja, župnik je zamolio da molitve namijenimo i za duhovni preporod župe, jer je «među nama mnogo onih koji su se, zavedeni različitim razlozima, prema Bogu, evanđelju i vjeri odnosili neprijateljski. Velik je broj i onih koji su bili posve ravnodušni prema Bogu i svemu duhovnome» - piše u tom pozivu. Kako je to prvi ovakav molitveni skup i budući da se radi o takvim vjernicima, na opće iznenađenje svih, svakoga petka bi se odazvalo oko 130 duša, da bi u petak pred Cvjetnicu taj skup brojio oko 200 duša. Njima su, prije pobožnosti, na raspolaganju bila 4 svećenika za sakrament pomirenja, a župnik je svakom prisutnom u ruke dao svijeću kako bi doživljaj bio simboličan i potpun kod pobožnosti koja je bila u sumrak.

U nedjelju Dobrog Pastira imali smo klanjanje pred Presvetim koje je cijeli dan bilo izloženo. Animatori klanjanja su ponovno bili ovogodišnji kandidati za krizmu koji su se mijenjali svakih pola sata, a njima su se pridruživali ostali vjernici, pa čak i cijele obitelji.

Želim vjerovati da je sve ovo jedan mali «napor» po kojem čovjek uspostavlja prijateljski odnos s Bogom te će s njim mijenjati i svoj dotadašnji način života. Po župi se rado priča o ovoj inicijativi župnika.

Sudionik

Sv. Jure na Unešiću

U ponedjeljak, 23. travnja 2007. Unešić se okupio oko svoga sveca zaštitnika – sv. Jure. Predvođeni mjesnim župnikom fra Lukom Delićem, došli su ga počastiti mjesni gvardijan fra Mate Topić, župnici okolnih župa Nevesta, Konjevrata, Dubrave, Crnice i Siverića, načelnik općine s općinarima, ravnatelj i školski djelatnici sa svojim učenicima, stari i mladi domaćini, njihova rodbina i prijatelji, vjernici iz okolnih mjesta. Da bi procesija od središta mjesta do crkve bila svečanija, uz križ, stari crkveni barjak i svečev kip, išli su i članovi puhačkoga orkestra Hrvatske mornarice «Sveti Juraj» i članovi kulturno-umjetničkoga društva «Zagora» iz Pakova Sela. Tako su se, uz zvuke puhačkih i domaćih instrumenata, kroz kamen i kadulju, prelijevali zvonki glasovi zagorskih vjernika, svečano obučeni u živopisnim nošnjama, kako narodnoga običaja tako i suvremene tekstilne proizvodnje. Čak je na željezničkoj stanici vlakovođa na trenutak zaustavio vlak i propustio procesiju i prepoznatljivim signalom dao počast zaštitniku Unešića.

Euharistijsko slavlje na svetkovinu sv. Jure u Unešiću predvodio je fra Šimun Bilokapić, odgojitelj franjevačkih bogoslova i profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Fra Šimun je, kao učitelj, poučio vjernike, kako su događaji iz života sv. Jure zapravo dokaz da će uvijek pobijediti dobro. A on, sv. Jure, stavio se na stranu dobra i pobijedio je zlo, jer svaki vjernik koji živi po Božjem zakonu, bori se Božjom snagom i ne može izgubiti u životu. To je upravo simbolika Jure i Zmaja: Jure je simbol dobra, a Zmaj je simbol zla. I nema zamjenskoga oružja, kao što je gatanje ili vraćanje, da bi vjernik pobijedio zlo i grijeh, nego naše oružje je pouzdanje u Božju pomoć.

Župnik fra Luka na kraju je zahvalio fra Šimunu i svim prisutnim svećenicima, a općinarima i vjernicima čestitao dan Općine i blagdan Župe.

Nakon euharistijskoga slavlja u crkvi, župnik je svoje goste, po starom običaju, počastio u župnoj kući.

Fra Nikola Ćurčija

Dodjela nagrada Šibensko-kninske županije

17. svibnja 2007. godine na svečanoj sjednici Šibensko-kninske županije u šibenskom kazalištu dodijeljene su nagrade franjevačkom samostanu Gospe od Milosti na Visovcu zbog aktivnosti franjevaca u stoljetnom širenju vjere i kulturnog dobra, promičući nadu i pomirenje u franjevačkom duhu

siromaštva i malenosti, te je posmrtno dodijeljen grb Šibensko-kninske županije pok. fra Julijanu Ramljaku zbog širenja franjevačkog duha i nacionalne svijesti.

Nagrade su predavali župan Goran Pauk i predsjednik županijske skupštine Josip Odak. Nagradu za samostan primio je fra Žarko Maretić, gvardijan, a nagradu za pok. fra Julijana Ramljaka primio je mnp. fra Željko Tolić, provincijal.

Skup je pozdravio i nazočni šibenski biskup mons. Ante Ivas. Svečanost je svojom pjesmom uzveličala klapa «Maslina», a provincijal fra Željko Tolić, se biranim riječima obratio nazočnom skupu te se zahvalio u ime svih nagrađenih.

Fra Žarko Maretić, visovački gvardijan

Sindelfingen: Krštenje sedmog djeteta

Na radost ponosnih roditelja Ljubomira i Karoline Puljiz kao i cijele Hrvatske katoličke zajednice u Sindelfingenu u subotu, 28. travnja o. g., u Crkvi Presvetog Trojstva u Sindelfingenu kršteno je njihovo sedmo dijete, sin Ivan Danijel Marcijan. Svečano euharistijsko slavlje i obred krštenja u nazočnosti roditelja, kumova, Danijelove braće i sestra, baka i djedova vrlo nadahnuto je vodio fra Marinko Vukman, voditelj zajednice kazavši kao se ovom sedmom djetetu u katoličkoj vjerničkoj obitelji Puljiz raduje cijela naša Kristova Crkva.

Slavljeničkom ugođaju pridonijeli su svojom pjesmom, kao i odsviranim violinskim duom, braća Mate i Jelena uz izvrstan misijski zbor *Salve angeli*.

Sretni i zahvalni roditelji Ljubomir i Karolina doista imaju, kako kažu, puno razloga za radost, okruženi svojom nadarenom djecom od kojih je najstarija Ivana (19), Mate (17) gimnazijalac, orguljaš u crkvi, Jelena (16) gimnazijalka, sudionica gotovo svih misijskih slavlja, Rafael (11), Klara (9), Magdalena (7) i kršteni Ivan Danijel pokazuju pravi primjer tradicionalne hrvatske složne obitelji, s mnogobrojnom djecom što je prava rijetkost u SR Njemačkoj, pa i u današnjoj Hrvatskoj.

Majka Karolina je odgajateljica rođena u Njemačkoj, hrvatskih roditelja iz okolice Karlovca, otac Ljubomir je Imoćanin, liječnik, medicinu završio u Zagrebu te danas radi u Domu za starije osobe u Sindelfingenu. I sami iz katoličke obitelji i oni su svoje živote posvetili odgoju svoje djece u katoličkom duhu, pa su i s odraslom djecom vrlo djelatni suradnici i članovi Hrvatske katoličke zajednice u Sindelfingenu.

Biserka Lukan

Sindelfingen: Majčin dan

Kako je bilo veliko, radosno i zahvalno ovogodišnje slavlje Majčina dana što ga je u subotu upriličila Hrvatska katolička zajednica Sindelfingen pokazalo je tisuću okupljenih posjetitelja u Messehalle u Sindelfingenu. U ozračju pjesničkih stihova, glazbenih nota ljubavi, poštovanja, stotine crvenih ruža majkama i ženama, stotinjak izvođača djece, mladih izvelo je program pod motom «Živo vrelo - Majko, ne daj da ti vrijeme ljubav isuši». Gostujući pjevač Goran Karan obilježio je zabavni dio ove nadasve uspješne priredbe, čiji je sav prihod od pet tisuća i petsto eura namijenjen Domu za djecu s

posebnim potrebama u Solinu kojeg vode časne sestre. Medijski pokrovitelj slavlja bio je Večernji list.

“Slaveći Dan majke, slavimo dan života, dan Crkve, dan domovine s njom smo povezani duhovno, kulturno, emotivno. Ni mi, kao ni ostatak hrvatskih iseljenika nismo tu samo zbog ekonomskih razlog, nego većim dijelom zbog političkih, tj. komunističkog progona Hrvata koji je tako stravično počeo masakrom na Bleiburškom polju i Križnom putu čijih se obljetnica prisjećamo ovih dana”, kazao je između ostaloga fra Marinko Vukman, domaćin i organizator slavlja obraćajući se okupljenim posjetiteljima, gostima.

Generalna konzulica RH u Stuttgartu dr. Vera Tadić i voditelj Ureda za strance pri gradu Sindelfingenu Ahmad Amini u svojim su pozdravnim govorima naglasili ulogu majke u očuvanju nacionalne, kulturne i jezične baštine svakoga čovjeka i naroda. Dr. Tadić pozvala je nazočne roditelje da djecu šalju u ovdašnje hrvatske škole. “Dužnost je svake majke učiti djecu njihov materinski hrvatski jezik”, kazala je.

Bogat i raznovrstan program započeo je pozdravom domovini, Lijepom našom u izvedbi Dječjeg pjevačkog zbora sindelfingenske zajednice pod ravnanjem časne sestre Rozarije Ćurić i glazbenu pratnju Mate Puljiza. Potom je isti zbor otpjevao niz pjesama posvećenih majci, kao i Majci Božjoj našoj zaštitnici, ali i domovini, pa se dvoranom orilo «Jedna je Hrvatska, samo je jedan dom». Oni su majci izgovorili i pripremljeni recital uz učenice hrvatske nastave u Sindelfingenu i Böblingenu. Nastupili su još mali i veliki članovi misijske folklorne skupine Vila Velebita izvodeći koreografije šestinskih, posavskih i slavonskih plesova svoga voditelja Ivice Šepovića.

Za vrhunac večeri posvećenoj Majčinom danu fra Marinko Vukman podijelio je svim nazočnim majkama, ženama crvene ruže kao znak poštovanja, a valja naglasiti da su i sve one imale besplatan ulaz u dvoranu

Uz Gorana Karana prvi put su u Sindelfingenu nastupile i mlade hrvatske pjevačice Karmen Kočila i Klara Kružić pobjednice ovogodišnjeg natjecanja pjevača amatera u Ludwigsburgu.

Raznovrsna i vrijedna tombola hrvatskih i njemačkih sponzora razveselila je sve sudionike igre.

„Raduje me da su se svi večeras tako dobro zabavljali, zahvaljujem se svim članovima mojih zajednica i župa koji su pridonijeli svojim radom ovom slavlju, navlastito mojim suradnicama neumornim časnim sestrama Bogoljubi Jurić i Rozariji Ćurić, bez kojih ovo slavlje sigurno ne bi bilo tako uspješno. Veseli me uvijek i naša pomoć potrebitima u domovini, naši su prvopričesnici poslali u Sarajevo za djecu s teškoćama u razvoju 750 eura, a naša zajednica

stipendira mjesečno i četiri studenta u domovini“, rekao je organizator fra Marinko za Večernji list.

Biserka Lukan

Domjanićeva *Fala* ispratila Barbaru Weidinger u mirovinu

«Draga gospođo Weidinger, mi hrvatski svećenici i pastoralni suradnici oduvijek smo Vas cijenili, voljeli, jer smo mnogo radili s Vama i premalo bi riječi zahvale stalo u jedan govor koji bismo Vam ovdje uputili za ono što ste činili za nas i naš hrvatski narod u ovoj biskupiji, posebice u vrijeme Domovinskoga rata, zato ćemo Vam svi mi nazočni otpjevati zahvalu našom hrvatskom pjesmom *Fala*.», rekao je između ostaloga u srijedu u Sindelfingenu vlč. Luka Lucić u svom kratkom govoru na oproštajnoj večeri upriličenoj povodom odlaska u mirovinu Barbare Weidinger, dugogodišnje djelatnice, referentice prelata Jürgena Adama u Biskupiji Rottenburg- Stuttgart zadužene za organizaciju i djelovanje katoličkih zajednica za strance.

Vlč. Lucić je u ime nazočnih voditelja hrvatskih katoličkih zajednica i hrvatskih pastoralnih djelatnica i djelatnika u Biskupiji Rottenburg- Stuttgart nakon riječi i pjesme *Fala* u njihovoj zajedničkoj izvedbi, uručio na sjećanje Weidingerovoj i «hrvatskoj zaštitnici» vrijedan akvarel rad šibenskog slikara Branka Lovrića Caprina s motivom samostana i crkve na otoku Krapnju. Na posebnu želju slavljenice nastupio je spletom hrvatskih pjesama tamburaški sastav HKZ Sindelfingen.

Slavlje je u velikoj dvorani Hrvatske katoličke zajednice Sindelfingen okupilo dvjestotinjak uzvanika iz svih zemalja čije zajednice djeluju o ovoj biskupiji. Svi su gosti i uzvanici sudjelovali na večernjem misnom slavlju u crkvi Presvetoga Trojstva, a ono je nastavljeno prigodnim govorom Petera Seifa voditelja Odjela 5 za osoblje i strance u biskupiji, predstavnika stranih zajednica.

Barbara Weidinger psihologinja i sociologinja po struci, također je svima u vrlo nadahnutom govoru zahvalila na dugogodišnjoj uspješnoj suradnji, posebno Hrvatima u organizaciji susreta katoličkih žena, ministranata, mladih, hrvatskoga hodočašća u Zwiefalten. Zajednička večera koju su priredili vrijedni članovi Hrvatske katoličke zajednice u Sindelfingenu na čelu sa svojim voditeljem fra Marinkom Vukmanom, uzvanicima je pokazala svo bogatstvo hrvatskoga kulinarstva.

Biserka Lukan

Hodočašće u marijansko svetište Marienthal

28. svibnja, na Duhovski ponedjeljak, po hladnom i kišovitom vremenu, došlo je više od tisuću hrvatskih vjernika iz rajnsko-majnskog područja u marijansko svetište Marienthal, pored Wiesbadena, na proslavu blagdana Marije Majke Crkve. Vjernike su predvodili pastoralni djelatnici.

Prije početka sv. mise bila je ispovijed i pobožnost Križnoga puta koju je predvodio fra Ante Samardžić, dušobrižnik u HKM u Frankfurtu, a pojedine postaje Križnoga puta čitali su predstavnici misija.

Poslije završetka pobožnosti Križnoga puta započelo je euharistijsko slavlje, koje je predvodio i propovijedao vlč. Tonći Matulić, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. U nadahnujetoj propovijedi rekao je, da je Duh Božji, koji je na početku ljudske povijesti lebdio nad vodama, pratio Isusa Krista cijeloga života na zemlji i postao vidljiv na Duhove u Jeruzalemu, te da je vatrom božanske ljubavi bio nazočan u Marijinu srcu.

S njim je koncelebriralo 12 svećenika. Crkveno pjevanje predvodila je s. Pavlimira Šimunović, iz HKM u Frankfurtu. Preko sv. mise skupljali su se milodari za izgradnju samostana časnih sestara franjevki u Zadru.

Kulturno zabavni dio programa održan je u Kidrichu, nedaleko od Entvillea. U programu je sudjelovalo više folklornih skupina i dječji zborovi.

I ovogodišnje marijansko hodočašće u Marienthalu pokazalo je da se hrvatski vjernici izvan domovine ne odriču Boga, te da računaju s moćnim zagovorom Blažene Djevice Marije, odvjetnice hrvatskog naroda!

Fra Berislav Nikić

Jedna vjera i jedan kruh s neba

7. lipnja, na svetkovinu Tijelova-Brašančeva održana je u Rüsselsheimu njemačko-hrvatska Služba Božja ispred crkve Presvetoga Trojstva koju je predvodio i preko koje je propovijedao njemački župnik Baltazar Blumers, a s njim je koncelebrirao i fra Berislav Nikić.

Preko euharistijskog slavlja svirao je puhački orkestar župe.

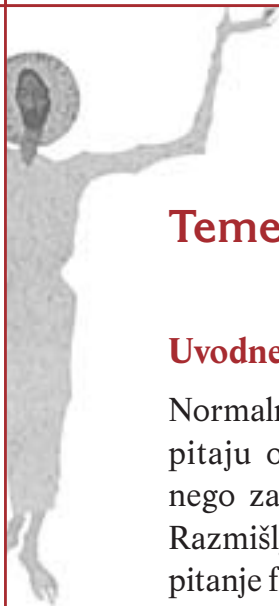
Na završetku svete mise održana je procesija sa Presvetim oltarskim sakramentom kroz lijepo uređene i okićene ulice Rüsselsheima. U procesiji se molilo i pjevalo na njemačkom i hrvatskom jeziku, i tako je, i javno i stvarno, došla do izražaja jedna kršćanska vjera Nijemaca i Hrvata, u jedan

Kruh koji je sišao s neba, a to je Isus Krist, prisutan u Presvetom oltarskom sakramentu.

Nakon završetka procesije održano je župno slavlje u društvenim prostorijama župe oko župnoga centra na kojemu su bili Nijemci i Hrvati. Slavlje je potrajalo cijeloga dana.

Fra Berislav Nikić

Temeljne vrednote franjevačkog identiteta

Uvodne misli

Normalno je, štoviše nužno, da se franjevci i franjevke, gledajući u budućnost, pitaju o vlastitom identitetu, ne zato da mu se ne bi izgubio smisao, nego zato da osnaže karizmatiku svijest o svojem istinskom postojanju. Razmišljanje koje slijedi, ne polaže pravo nuđenja konačnih odgovora na pitanje franjevačkog identiteta. Jednostavno se nudi kao opisivanje onoga što se traži i želi postaviti neka kritička pitanja u ocrtavanju sadržaja vrednota koje sačinjavaju franjevački identitet.

Ljudsko biće posjeduje nadasve urođeni identitet. To je sama osoba muškaraca ili žene, jedinstvena, nepriopćiva, neponovljiva, kao Franjo, Klara ili kao svatko od nas. Na taj se urođeni identitet nadograđuje postignuti identitet koji proizlazi iz kulturnih, društvenih i religioznih čimbenika. Mi smo od samoga rođenja uronjeni u mnoštvo vrednota koje na nas utječu, koje nas označavaju i koje nas oblikuju. Dovoljno je pomisliti na jezik, svojstvenu kulturu, religiozni svijet u kojem se rađamo. Te vrednote uvijek nose sa sobom neki izvjesni pogled na stvarnost i predlažu praktična držanja i ponašanja. Te vrednote oblikuju osobu. Daju joj oblik i lice. Uključuju je u kulturnu, društvenu i religioznu cjelokupnost, čime joj zapravo daju kolektivni identitet. Ipak, pojedinac čuva svoju slobodu i svoju originalnost.

U tom smislu, pridjev `franjevački`, znači da postoji zajedništvo vrednota, izvjesni pogled na božansku, ljudsku i kršćansku stvarnost, a isto tako i praksa, tj. vrednote koje žive pojedini muškarci i žene. Ta cjelokupnost vuče svoje početke od utemeljujuće figure, Franje, i zahvaljujući povijesnom prenošenju, dostigla nas je u našoj sadašnjosti. Mislimo na cjelokupnost vrednota koja je veoma kompleksna. Budući da je franjevaštvo samo pokret, neka varijanta unutar kršćanske datosti, baštini povijest od osam stoljeća sa svojim evolucijama, svojim postignućima i svojim gubicima. Kao i sama kršćanska vjera u svojoj cjelokupnosti, danas se sučeljava sa sumnjama, s kritičkim ispitivanjima i s povijesnim istraživanjima.

Utemeljujuća mjesta franjevačkog identiteta danas

a) Franjevačka obitelj: mjesto života i razmišljanja

Franjino duhovno iskustvo pripada čitavoj Crkvi i cijelom čovječanstvu. Ako franjevačka obitelj nema nad njim monopol, ipak je ona njegov prvotni pohranitelj, jer se izričito potvrđuje kao njegovo povijesno produženje.

Ta mnogostruka franjevačka obitelj, koju sačinjavaju brojni ogranci, zauzima u suvremenoj Crkvi ne baš neznatno mjesto. Ne želeći dati sud o njezinoj vitalnosti i o njezinom duhovnom zdravlju, to joj se mjesto daje samo na statističkoj razini. Mi franjevci i franjevke statistički možemo biti vrlo zadovoljni jer su fratri 17 % muškog redovništva u Crkvi, a franjevke čak 27% od čitavog ženskog posvećenog života, a 30% obzirom na kontemplativne. Svjetovni Red, premda se ne treba previše uzdati u brojke, broji oko 400.000 članova. Sveukupno se stiže do brojke od oko 600.000 sljedbenika.

Prvo pitanje koje sebi trebamo postaviti je sljedeće: znamo li mjesta u kojima su nam predložene utemeljujuće vrednote našega identiteta? Koja su nesumnjiva izvješća na koja se trebamo osloniti? Koje ključeve koristiti da bismo tim izvješćima otvorili pristup srca i inteligencije? Koje su to vrednote, njihova hijerarhija, tj. njihova relativna vrijednost, njihova artikulacija, njihov utjecaj na formaciju nutarnjeg čovjeka kao njihovo konkretno izražavanje u današnjemu svijetu?

Sasvim je normalo, kada se traži što bi to bio franjevački identitet, da se okrenemo prema franjevačkoj obitelji da bismo vidjeli što živi, koje su njezine prakse, na kojim pogledima i na kojim vrednotama temelji svoj život.

Jasno je da ne želimo iščitavati svakodnevni život franjevačke obitelji, nego želimo koliko toliko shvatiti famoznu „questione francescana“: koji od prvih franjevačkih izvora trinaestog stoljeća prenosi Franjinu `istinsku sliku`?

Priznati stručnjaci za srednji vijek, Manselli, Miccoli, Dalarun, da bi izbjegli to nerješivo i sterilno pitanje, daju veću važnost i vrijednost samim spisima svetoga Franje. Tim svojim postupkom dopuštaju nam da se više približimo Franjinoj `pravoj nakani`, njegovoj poruci, upućenoj ne samo braći nego i svim kršćanima, ali nam ne govore mnogo o njegovoj figuri koju opisuju njegovi životopisci. Njihovim poticajem publiciraju se mnoge knjige s teološkim, antropološkim i duhovnim temama na temelju Franjinih spisa. Na veliko iznenađenje, te studije pokazale su bogatstvo duhovnosti čovjeka, bez klerikalne formacije, i koji sam sebe definira «ignorans et idiota» (PR 39).

Otkrivanjem i vrednovanjem spisa i nadasve njihovom teološkom i duhovnom korisnom upotrebom dobili smo novu datost u povijesti naše obitelji i ona bi mogla označiti neki preokret u našem načinu samoshvaćanja, samoprihvatanja i našega smještanja unutar poziva i poslanja u i za Crkvu.

Gurnuti duhom Koncila, sve sastavnice franjevačkog pokreta, obnovile su konstitucije, statute i direktorije. U tim se dokumentima redovito pojavljuju četiri prioriteta: nutarnja dimenzija života, bratstvo, poslanje ili evangelizacija i opredjeljenje za siromahe zajedno s pravdom, mirom i očuvanjem svega stvorenoga. Nije nužno niti spominjati pisma Generalnih Ministara koji su

uvijek naglašavali prvenstvo karizme ili dokumente o formaciji, molitvi, evangelizaciji u kojima se uvijek naglašavaju prioritete.

Ne možemo reći da nam nedostaju tekstovi na koje se možemo pozvati; baš suprotno, nakrivili smo se, pograbili smo se pod njihovom težinom.

b) Neka pitanja

Potrebno je upitati se jesu li spomenute vrednote zaista utemeljujuće? Jesu li one doista temelji na kojima se gradi istinski franjevački identitet? Nije tako jednostavno odgovoriti na ta pitanja, jer se prije svega odnose na konkretni život, na praksu franjevačke obitelji.

Je li franjevačka obitelj mjesto u kojem se živi duboko duhovno iskustvo u kojem se otkriva tko je Bog i tko je čovjek, mjesto u kojem se prakticira istinski bratski odnos prema svima? Na koji se način živi prisutnost nekog bratstva usred ljudi, budući da je to njegovo bitno poslanje? Kako se bratstvo ponaša u odnosu prema siromasima? Koliko franjevačko bratstvo izgrađuje mir, doprinosi pravdi i skrbi za stvoreno? Ako bi ova pitanja imala pozitivne odgovore, bismo li po tome našli svoj potpuni franjevački identitet?

Ovo je samo otvaranje problema, otkrivanje poteškoća koje nam postavlja mnoštvo dokumenata i prijedloga iz kojih ne vidimo neposredno konkretno ostvarenje. Štoviše, priznajem da danas postoji istinska inflacija službenih dokumenata i ta konstatacija vrijedi za nas same, za sve posvećene, za Crkvu kao i za društvo u cjelini.

Osobno se možemo osjećati nadjačanima njihovim brojem i njihovim ponavljajućim idejama, i stoga ne čudi da se za njih gubi interes. Utoliko više, ako je riječ o službenim zakonodavnim tekstovima koji, barem se tako čini, ne pobuđuju nikakav interes. Možda je dio krivice i u samim tekstovima jer kad ih se čita niti malo ne nadahnjuju, ne nude se nikako za lectio divina.

Ipak, veća se poteškoća nalazi drugdje. Treba ih uvijek čitati, proučavati, primjenjivati na pojedince i na zajednice. I kada ih primijenimo, iznova se postavlja pitanje: gdje je središte, jezgra svega toga? Što je najvažnije, najutemeljujuće? Na koji način mnogostrukost elemenata artikulirati, uravnotežiti? Govoriti o prioritetu ne pomaže mnogo jer izričaj je sumnjiv: ako postoje različiti prioritete, koji je prvi? Postoji li neka hijerarhija, neki redosljed među njima?

c) Kritički pokušaj

Imajući na umu pojašnjenje, a ne želju za osporavanjem, postavimo neka kritička pitanja. Prvo se pitanje odnosi na uporišnu točku franjevačkog identiteta. Da bismo odredili na čemu se temelji naš identitet upitajmo se: temelji li se na figuri utemeljitelja, Franji, na njegovu životu i na njegovim

djelima ili na poruci koju nam Franjo predlaže, na prvom mjestu u spisima koja nam je ostavio? Velika je razlika između te dvije mogućnosti, premda ih nikada ne smijemo potpuno razdvojiti.

Mi smo, vjerujem, jedina skupina u Crkvi u kojoj je odnos s Utemeljiteljem središnji, veoma afektivan, sa svim opasnostima što to sa sobom nosi: kult osobnosti, identifikacija između njegova života i projekta koji je predložio svima. Opravdani smo donekle jer slavna Franjina figura očarava ne samo nas nego i mnoge druge izvan franjevačke obitelji.

Ali, kršćanska duhovnost ne može nikada staviti u središte neku ljudsku figuru osim one jedine svete, Bogočovjeka, Isusa, objavitelja Oca. To pitanje u našem traženju identiteta dodiruje nešto veoma važno: Franju treba promatrati ne kao središte ili figuru na koju se pozivamo, nego kao prst koji pokazuje središte različito od sebe, poput Ivana Krstitelja.

Mi trebamo spiritualiter uhvatiti poruku njegovih spisa koji se otvaraju nad bogatstvom Evanđelja koje je plodno istinskim smislom koji možemo dati čovjekovu životu. Studiranje njegovih spisa puno nam više pomaže nego čitanje životopisa koji nam govore o njemu.

Nadalje, da li se projekt koji nam je Franjo predložio, ograničava, za nas sljedbenike, samo na Potvrđeno Pravilo koje zavjetujemo i na Oporuku, tumačeni nadasve u pravnim terminima, kako smo stoljećima činili, ili je mnogo širi, više duhovno utemeljen? Znamo da danas Regula nije naše primarno duhovno štivo. Čini nam se suha i zastarjela u mnogim segmentima. Doista, ona ne može u našem životu pronaći svoju znakovitost u svojoj potpunosti ako je ne smjestimo u cjelokupnost Franjine vizije sadržane u drugim spisima: Nepotvrđeno Pravilo, Opomene, Pisma Redu, braći, vjernicima, pohvalama i molitvama. Ti malobrojni i jednostavni tekstovi, puni su evanđeoske limfe, ocrtavaju teologiju i antropologiju velike jakosti. Naša je zadaća upoznati ih osobnim proučavanjem. Time ne želimo franjevačku duhovnost jednostavno svesti na Franjine spise niti na njegovu figuru koja im daje tijelo, jer franjevaštvo je iza Franje upoznalo mnoge druge doprinose, ali ipak originalna vizija pripada svetom njemu. Duhovnost njegovih Djelaca sačinjava parametar, kriterij svega onoga što ju je proširilo, obogatilo, a ponekada i osiromašilo ili udaljilo, krivo usmjerilo.

I treće pitanje koje bi mogli ovako formulirati: pomaže li nam Franjina poruka da potpuno uđemo u cjelokupnost kršćanske objave da je danas živimo dajući na taj način smisao našem ljudskom postojanju i našem uključivanju u ono što jest naš svijet? Drugim riječima, pitanje je odnosa njegove duhovnosti s potpunošću Evanđelja. Odmah trebamo ustvrditi da nijedna kršćanska duhovnost ne dostiže ili iscrpljuje tu potpunost, sve se ograničavaju na ostvaranje modaliteta pokušaja. Datost da Franjo definira život braće kao

vita evangelijski Jesu Christi, tj. vjernost Evandjelju (PPr I,1), precizno nam označuje tu perspektivu. U njegovom Pravilu, a još više u ostalim Djelcima, nudi nam neiscrpn prostor Evandjelja. Upravo u taj prostor žele nas uvući njegove poruke, nagovori, nukanja i propisi. Za Franju Evandjelje nije samo radikalni propis koji se odnosi na siromaštvo, niti, još manje, na trijadu savjeta ili zavjeta. Evandjelje je za njega nepresušno pokazivanje dara kojeg je Bog učinio čovjeku pozivajući ga, s univerzumom kojeg je dio, na podjeljivanje njegove božanske radosti postojanja.

To smo pozvani živjeti u ovom vremenu, nazivali ga mi modernim ili postmodernim. Naša kršćanska vjera, sučeljena sa znanstvenim, tehnološkim i informatiziranim svijetom, izložena je svim pitanjima i svim izazovima obzirom na Boga, na njegov ulazak u povijest u Isusu Kristu, na njegovu Jedincatost, na smisao kojeg trebamo dati životu i smrti čovjeka.

Uporišne točke franjevačkog identiteta

Polazeći od traženja utemeljujućih vrednota franjevačkog identiteta, a nadalje od produhovljenog studiranja poruke Franjinih spisa, sučeljenih s Evandjeljem i njihovom primjenom na naše vrijeme, mogu se očitovati, s izvjesnom jasnoćom, narav i artikulacija tih vrednota.

a) Središnjost iskustva vjere.

Uzimajući, možda i nesvjesno, prve riječi Isusova propovijedanja: „Obratite se i vjerujte Evandjelju!“ (Mk 1,11), Franjo, u svečanoj poruci upućenoj svim ljudima, zahtijeva: „Da svi ustrajemo u pravoj vjeri i u obraćenju“ (NPr XXIII, 7). Ta prava vjera odnosi se na Radosnu vijest. Koja je to dobra, blaga vijest ako ne zadivljujuće objavljivanje Boga koji je ljubav, Uzvišeni, transcendentni i istovremeno ponizni i Maleni, koji otvara pristup punini svojega života i svoje sreće čovjeku stvorenu na njegovu sliku i priliku? Božje otajstvo, toliko živo u iskustvu vjere Sveca iz Asiza, jest temeljna točka odnosa franjevačke duhovnosti s današnjim svijetom. To iskustvo vjere može dati suvremenom svijetu svjedočanstvo Boga, premda Svevišnji, Neizrecivi, Svemogući, Bogati, zbog čiste ljubazne naklonosti odriče se svoje slave i postaje ponizan, siromašan da bi bio bliži čovjeku i obogatio ga svojom prisutnošću, pružajući mu jako obrazloženje života. Ako su se široke skupine svjetske savjesti bojale i boje “bogatog Boga koji stvara siromašnog čovjeka” (Feuerbach), franjevačko iskustvo i svjedočenje Boga koji se je učio poniznim i siromašnim da bi obogatio čovjeka svojim životom, može biti konkretno, življeno poricanje tog straha. Franjevačko iskustvo vjere u svojem življenju i pripovijedanju lica i nakana otajstvenoga Boga koji se učinio bliskim čovjeku u svojem siromaštvu slabosti, treba se hraniti i dandanas Franjinim iskustvom koje nalazimo izraženo u Nepotvrđenom Pravilu gdje Franjo to svoje divno

iskustvo proglašava, u nekoj vrsti ispovijesti vjere, na doksološki i lirični način: „I ljubimo svi iz svega srca, iz sve duše, iz svega uma i iz sve snage i svom jakošću i razumom, i svim silama, svim naporom, svim osjećajima, svom nutrinom, svim željama i svom voljom ljubimo Gospodina Boga koji nam je dao i koji nam daje cijelo tijelo, cijelu dušu i cio život, koji nas je stvorio, otkupio i koji će nas samom svojom milošću spasiti, koji je nama ubogim i bijednima, pokvarenima i odvratnima, nezahvalnima i zlima učinio i čini sva dobra... od kojega, po kojemu i u kojemu jest svako oprostjenje i svaka milost, sva slava svih pokornika i pravednika, svih blaženika koji se na nebu skupa vesele.“ (NPr XXIII, 8-9). I opet u Pohvalama Bogu: „Ti si ljubav, sveta ljubav. Ti si mudrost, ti si poniznost, ti si ufanja moje, ti si ljepota, ti si blagost, ti si sigurnost, ti si mi spokojstvo, ti si radost, ti si naša nada i veselje“ (PB 4). Ta mu ispovijest dopušta vidjeti Boga u njegovom trinitarnom zajedništvu i njegovim intervencijama u svijetu, a isto tako i neusporedivo dostojanstvo čovjeka, krhkoga i bijednoga stvorenja.

Iskustvo vjere, koje se često naziva dvosmislenim terminom „kontemplativna dimenzija“, sastoji se u neprestanom otkrivanju te dvostruke stvarnosti, Boga i čovjeka, nerazdvojne povezanosti između njih dvojice i to je put kojeg čovjek treba prihvatiti da bi se obratio (Opor 1-4). Riječ je o traženju i otkrivanju, jer te stvarnosti nisu objekt neposrednog, empirijskog iskustva, nego su otajstvene dimenzije koje sve nose, svemu daju smisao, premda uvijek ostaju ovijene u skrovitost. To otkrivanje treba činiti, piše sveto Franjo, „svuda i na svakom mjestu... iz dana u dan, neprestano“ (NPr XXIII,11), tj. u punini svakodnevnice, polazeći od onoga što je sačinjava, od najponiznijih gesta do najuzvišenijih aktivnosti.

Imati „srce okrenuto Gospodinu“ znači: željeti Duh Gospodnji, dati mu prostora za njegovo sveto djelovanje (PPr X,8), moliti ga čistim srcem, biti ponizan i strpljiv u kontradikcijama života, ljubiti one koji nas ne ljube (PPr X), jest neodreciva zadaća koja nam se nalaže ako želimo biti vjerni svojem identitetu u teškom stoljeću. Naš je prioritet vjerovati Blagoj vijesti i tako postati kršćanski vjernici, što se ne ostvaruje jednom zauvijek, nego je uvijek započinjanje iznova, kako veli sv. Franjo.

Svevišnji Bog, koji se u Kristu učinio poniznim, siromašnim i strpljivim suputnikom čovjekova putovanja, solidaran s njegovom prolaznom sudbinom, na poseban način s onima zadnjima među ljudima, ocrtava Božje lice koje življeno kršćanstvo manje braće može i treba nuditi danas kršćanskoj duhovnosti i pokazati svijetu.

b) Bratstvo

Insistiranje na ljudskim odnosima, na njihovom bratskom, štoviše i majčinskom karakteru, upotreba riječi „brat“ i „bratstvo“ čime se označuje

grupa koja se skuplja oko Franje, dovoljni su za pokazivanje važnosti koju je Franjo prepoznao u toj dimenziji ljudskog života (PPr X,9-10; NPr VII,14; Opr 14; Opm IX). Zasigurno je bratstvo jedna od sastavnica koja označava njegovo iskustvo i njegov projekt, jednako kao i siromaštvo, ako ne i više. Prsnost s Bogom ljubavi koji se učinio siromašnim i poniznim zbog lakšeg zajedništva života s čovjekom, daje franjevačkoj duši posebnu osjećajnost u stvaranju bratstva među ljudima u aktualnom, sukobljenom, razdijeljenom i uciviljenom svijetu u raznim krajevima od različitih oblika nesnošljivosti i rasističkih nasilja.

Nećemo pretjerati ako ustvrdimo da je „sakrament brata“ u središtu franjevačkog iskustva. Bratstvo je nadasve puno iskustvo začuđenosti datošću da je, za nas, svaki čovjek – štoviše i sve ono što postoji – brat, bližnji, istovremeno sličan i različit, koji, kao i mi, ima isto počelo i istoga jedinog Oca (PV I,12-14). Ako ga promatramo iz te perspektive onda ga trebamo ljubiti, prihvatiti ga onakvim kakav je, služiti mu, nikada gospodariti nad njim. Čovjek, primarna vrednota, neovisno o svojoj životnoj situaciji i ponašanju, jest taj kojega treba služiti prije institucije ili strukture.

Franjevačka je obitelj već od svojih početaka živjela s posebno pažnjom vrednotu bratstva u svim smjerovima, jer se osjetila ljubljenom i prihvaćenom po nezasluzenoj Božjoj milosti. Uvučena u sadašnji sukobljeni svijet, ona treba sebi uprisutniti potrebu življenja i svjedočenja evanđeoskog pomirenja. Ne treba se zaokupljati time da dadne posebne strategije mira, nego da širi duh pomirenja i mira.

Ime koje je dobila naša prvotna zajednica – Manja braća – postaje programatsko ime. Manjih, poniznih, služitelja nitko se ne boji i svima mogu postati prijatelji. Različita su područja i sektori u kojima su franjevci pozvani da navješćuju vrednotu bratstva preko obveze nutarnjeg i vanjskog, socijalnog i političkog pomirenja, s ciljem da stvore miroljubljiviji svijet, „civilizaciju mira i ljubavi“. Izvjesno je da naša društvena težina nije takva da možemo u znatnijoj mjeri utjecati na sudbinu svijeta koji ima potrebu mira i bratstva. Ipak, kao maleni i nekorisni sluge, trebamo se osjećati poslanima da sijemo sjeme bratstva, pomirenja i mira s nadom i ustrajnošću da će to Bog dovesti do punog savršenstva. Mi franjevci i franjevke, sa svojom duhovnosti bratstva i mira, trebamo biti na prvoj crti ako želim da u svijesti kršćana i nekršćana sazrije vrednota prihvaćanja i integracija „dalekih“, „stranaca“, „različitih“ po kulturi, religiji i rasi, u krilo zajednice u koju se žele uključiti zbog gospodarskih, političkih i društvenih motiva. Ako doista želimo disati univerzalno i ekumenski trebamo se kulturno i duhovno obratiti. Franjevačka duhovna tradicija, bitno otvorena „saracenima“, rubnima, siromašnima i svim Božjim stvorenjima, danas treba nadahnjivati pameti i srca Franjinih

sinova i kćeri da bi u toj zadaći otvorenosti, razumijevanja i prihvaćanja bili danas „milosrdni samaritanci“ i da se pokažu kao istiniti sljedbenici riječi i djela Isusa Krista.

S velikim iznenađenjem i djelovanjem milosti lako se može ustvrditi da, ako nas ne prepoznaju kao kontemplativce i ako nam predbacuju nevjernost početnom siromaštvu, svi se slažu u prepoznavanju bratskog karaktera naših odnosa i naših prihvaćanja drugih. Zato riječ ‘franjevac’, na prvom mjestu, za sve znači: ljubazan, prihvaćajući, jednostavan, bratski, dobrohotan, dobrotiv. Ostanimo na visini dobrog glasa.

c) Siromaštvo

Sasvim je dovoljno čuti tu riječ da se odmah prisjetimo materijalnog siromaštva s naših početaka koje se smatralo našom posebnošću, te se često našu karizmu poistovjećivalo sa siromaštvo i u odnosu na takvo poimanje imamo lošu savjest. Ali nije materijalno siromaštvo u temelju našega poziva. Materijalno siromaštvo je posljedica. Korijen i temelj siromaštva za Franju stoji u cjelokupnosti antropološkoga, teološkog i evanđeoskog pogleda na ljudsko biće. Prema naučavanju u Opomenama (3, 5, 8, 11,14 i 17) i u mnogim drugim odlomcima iz njegovih spisa (NPr XVII, 5-19) zaista je siromašan onaj koji priznaje da sve ono što je u čovjeku dobra ili što je učinio dobro, dolazi od Boga i ne pripada njemu samome. Sve dobro koje je u čovjeku i ono koje je napravio treba za njega zahvaliti Dobrome Ocu i vratiti ga njegovu Gospodaru u pokretu djelovanja milosti. “Ništa, dakle, svoga ne pridržite za sebe, da vas primi cijele onaj koji se vama cio predaje” (PR 29). Ono što čovjeku ostaje, što je na nekakav način njegovo vlasništvo, jest praznina, manjkavost i zlo. Prihvatiti tu dvostruku i paradoksalnu stvarnost, povjeriti se, u miru, u radosti i u otvorenosti, samomu Božjem milosrđu koje nas jedino može spasiti, za Franju sačinjava siromaštvo. Zvuči veoma dobro kada se o tome govori ili kada se piše, ali kao radikalno duhovno iskustvo za življenje veoma je teško. Upravo se tu kuša spasenje ili opravdanje posredstvom vjere. Očita je važnost iskustva i svjedočenja jedne takve Božje slike u svijetu gdje su zadržavanje, imanje, posjedovanje, pa i posjedovanje sebe samoga, promatrani kao temeljne kategorije shvaćanja stvarnosti i uspostavljanja ljudskih odnosa. Riječ je o unošenju Božje slike u povijest koja s jedne strane poziva čovjeka na njegovu najdublju istinu a to je darovanost, a s druge cilja na prevrtanje povijesno-kulturnih uspostavljanja ljudskih odnosa i čitave stvarnosti utemeljene na logici samodostatnosti, prisvajanja i prava, korijenima oholosti, neosjećajnosti, sporova, uzroka rušenja podjele dobara i bratstva. Polazeći samo od toga iskustva, koje dodiruje sami temelj postojanja, može se i trebamo se sučeliti s problemom nutarnjeg siromaštva, osobnog

i zajedničkog, za što trebamo izmisliti znakovite oblike za naše vrijeme, inače nećemo uspjeti (Opm XIV,2-4).

Ljudska bića, koja su zadržana u siromaštvu zbog nasilja i nepravde drugih ljudi, ali draga Bogu proroka i starijem bratu Isusu Kristu, i koja se zalažu za otkupljenje i oslobođenje da bi stvorili svijet gdje bi vladalo bratstvo i podjela dobara, treba biti temeljno opredjeljenje prisutnosti i zalaganja franjevac, s ciljem da sve dovedu, svakoga čovjeka, do jedinoga potrebnoga Dobroga Boga. Ako franjevačka duhovnost danas ne da svoj doprinos na tom planu postat će odsutna na ključnom području kršćanske i ljudske savjesti i osjećajnosti. Problem oslobađanja čovjeka od svih oblika robovanja, ovisnosti i potlačenosti koja ga muče, ponižavaju i ubijaju, ljudski je problem oduvijek. Vrednote koje bismo trebali oživjeti su: dovoljnost, solidarnost, pravednost, otvorenost drugome, nenasilje, kvaliteta života koja usmjeruje rastu čovjeka na planu postojanja. U ostvarenju tih ciljeva mi se moramo osjetiti odgovornima i trebamo staviti na raspolaganje djelatne snage i svoja promišljanja u posvemašnjoj poniznosti i s istinskim duhom malenosti.

d) Poslanje životom

Ako uspijemo živjeti, kao pojedinci i kao bratstvo, život duboke vjere koja daje smisao našem ljudskom postojanju, vjere koja nije za danas predviđena kao sigurna, ako živimo u zajednici čine slavlja i oprostjenja, različiti ali ne odvojeni od svijeta i otvoreni svima, ako se formiramo u nutarnjem siromaštvu postojanja, pokazat ćemo se svima kao braća i poslužitelji, „manji“ i tako ispuniti ono bitno našega poslanja u Crkvi i u svijetu (NPr XVII,3).

Naš se poziv ne sastoji u tome da se uključimo u institucionalne strukture (iako mi to u ovim krajevima zbog povijesnih datosti doista živimo), bile one Crkvene ili civilne, da im služimo. Naš poziv ima ulogu proročkoga tipa, ulogu buđenja, poziva, što uključuje slobodu i pokretljivost.

Klerikalizacija Reda koja se dogodila desetak godina nakon Franjine smrti, iz koje se mukotrpno izvlačimo, smjestila nas je na institucionalnu crtu ministerijalnog služenja (župe). U ime našeg originalnog poziva i zbog toga da bismo bolje odgovorili na iščekivanja ljudi, trebamo bolje staviti na svjetlo svjedočanstvo našega bratskog života usredotočenoga na iskustvo vjere i na dobrohotnu ljubav koja sve prihvaća. Ta ljubav se najprije odnosi na „Svetu Majku Crkvu“ koja je garant naše vjernosti Evandjelju, ali se treba proširiti na sve ljude i na čitav svijet.

Jedan takav bistar i jasan pogled, a istovremeno pun dobrote i optimizma koji nadasve otkriva ono što je dobro, lijepo, istinito i pravedno, može svugdje nositi mir, dobro, radost i franjevačku vedrinu. Prije bilo koje pastoralne ili koje druge aktivnosti, prije bilo kojeg tipa organizacije, to je ono što trebamo

postići, napuniti se time za naviještanje i donošenje u svijet, najprije životom, a onda i riječima, blage vijesti mira i dobra (NPr XVII,5-19).

Naše osnovno apostolsko usmjerenje po sebi je dinamičko. Ono je pokret, odricanje, relativiziranje svega onoga što nije božansko i vječno. Naša goruća želja za apsolutnim Bogom koja nas vodi do odricanja od svake stvari, utiskuje nam posebnu duhovnu težinu koja oživljava u nama jedinstveno uvjerenje da smo pridošlice i hodočasnici u svakom kulturnom povezivanju, u svakom vremenu i na svakom mjestu i navodi nas da promatramo svaku situaciju i stvar kao prolaznost, premda korisnu, nikada neodrecivu. Nadahnuće franjevačkog puta treba pronaći načine i oblike da bi Crkva održala živom svoju dimenziju naroda Božjega u hodočašću prema Kraljevstvu. Franjevci trebaju biti u tom smislu navjestitelji otajstva Božje siromašne i ponizne ljubavi u Kristu koja treba biti uvijek oživljavana i podržavana nadom i željom za svojim Gospodinom, koji je cilj zemaljskoga putovanja i blažena domovina.

Zaključne misli

Franjevački identitet koji treba živjeti i razraditi u suvremenoj kulturi treba uskladiti s osjećajem vjere i teološke klime suvremene Crkve da bi mogao dati svoj doprinos u konkretnom životu i u teološko-duhovnom razmišljanju o Kristovu otajstvu i iskustvu koje se na temelju toga može imati o Bogu, Crkvi, čovjeku i čitavoj stvarnosti.

Život vjere u Boga i u čovjeka, bratsko življenje zajedno, otvorenost svima, radikalno iskustvo nutarnjeg siromaštva, postojanje koje se izražava u malenosti i u vidljivim oblicima, gozbena otvorenost stvorenome kao znaku i mjestu u kojem Bog pokazuje svoju dobrotu i mudrost, poslanje koje je stavljanje u praksu svih tih elemenata, sačinjava vrednote koje oblikuju određeni tip muškarca ili žene, te ih uobličuje u franjevački identitet.

Ovo razmišljanje nema nikakvu pretenziju autoriteta, niti pretenziju da daje konačna rješenja ili recepte konkretnog ponašanja. Jedina mu je nakana postaviti dobra pitanja i dati materijal za razmišljanje. Zaključimo ga riječima koje Čelanski stavlja na usta umirućega Franje i koje se dobro primjenjuju na našu aktualnu situaciju: «Ego quod meum est feci, quod vestrum est, Christus edoceat» (2 Cel 119).

Fra Ante Čovo

Fra Bonaventura Radonić, filozof i mučenik

Fra Stjepan Čovo, *Fra Bonaventura Radonić, filozof i mučenik*, Split, 2007.

Fra Stjepan na preko dvjesto stranica s fotografijama pruža čitatelju ugodno i korisno štivo. Lijepim stilom i jezikom pisac obrađuje život i djelo istaknutog člana naše Provincije fra Bonaventura Radonića te iznosi prilike u kojima je radilo nastavničko osoblje u vrijeme njegova života.

Svakako je riječ o važnom djelu za poznavanje naše provincijske povijesti.

Valja napomenuti da je riječ o razdoblju provincijskog školstva u kojem su se našli zajedno naši pedagozi fra Leonardo Bajić, kao meštar novaka, fra Bonaventura Radonić, kao magistar klerika u Sinju te fra Ante Antić, kao magistar bogoslova u Makarskoj.

Fra Stjepan je nedavno obradio život i djelo fra Leonarda Bajića, a o fra Anti Antiću je napisano toliko djela. Ovom knjigom fra Stjepan je zatvorio krug jednog odgojiteljskog razdoblja naše Provinciji.

S radošću sam čitao fra Stjepanovu knjigu jer su sva trojica živjela u vrijeme kad sam došao u sjemenište. Dobro sam ih poznavao i jedan sam od rijetkih preživjelih njihovih gojenaca.

Kao dugogodišnji župnik Vrgorca dobro sam poznavao fra Bonaventurinu obitelj. To su bili dobri i uzorni kršćani. Fra Bonaventura je kao takav ponio u sebi sve kreposti što mu ih je usadila obitelj. Stršio je u Provinciji svojom koleričnom ćudi, uzornim redovničkim životom, predavanjima, mnogim učenim spisima i člancima. U svemu što je poduzimao bio je pozitivan. Posebno je bio ljubitelj i propagator franjevac Dun Skota i njegovih filozofsko-teoloških teza.

Slobodno mogu posvjedočiti da je dr. fra Bonaventura Radonić jedan od otaca, koji zadužiše našu Provinciju posebnim radom u filozofiji i teologiji, radom kao odgojitelj i rodoljubnim osjećajima. Nevin je stradao od komunista te bez straha položio život za Boga i Hrvatsku.

Čestitam fra Stjepanu što nam je ovom knjigom približio i osvijestio život i djelo još jednog velikana naše Provincije.

Fra Vjeko Vrčić

